Göç Dergisi
Mart 2026
Cilt: 13, Sayı: 1, sf. 141 – 174
ISSN: 2054-7110 (Basılı) | ISSN 2054-7129 (Çevrimiçi)
www.gocdergisi.com
TRANSNATIONAL PRESS® LONDON

Makale tarihçesi: Alındı: 25 Haziran 2026 Kabul edildi: 13 Kasım 2026
DOI: https://doi.org/10.33182/gd.v13i1.961

Kimlik, Aidiyet ve Uyum Ekseninde Hakkâri'den Mersin'e Göçün Sosyo-Politik Dinamikleri

Engin Korkmaz[1]

Öz

Bu araştırma, Hakkâri'den Mersin'e göç eden bireylerin göç deneyimlerini sosyal ve siyasal bir çerçevede incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel yönteme dayalı olarak ve derinlemesine görüşme tekniği ile yapılan bu çalışma, göç sürecinin bireylerin sosyal uyum mekanizmaları, kimlik ve aidiyet algıları, siyasal katılım pratikleri ve ekonomik hayata dâhil olma biçimleri üzerindeki etkilerini bütüncül bir şekilde analiz etmektedir. Çalışma beş ana temada yapılandırılmıştır. İlk olarak, göçün gerçekleşme zamanı ve nedenleri sorgulanarak, göç kararlarının ardındaki bireysel ve yapısal etkenler tartışılmaktadır. İkinci olarak, göç eden bireylerin Mersin'de yeni sosyal çevrelerini nasıl kurdukları, yerel halkla ilişkileri ve hemşehri dayanışma ağlarının entegrasyon sürecindeki rolü ele alınmaktadır. Üçüncü temada ise kimlik ve aidiyet olgusu, göç sonrası yaşanan dönüşümler ve kuşaklar arası kültürel aktarım boyutuyla değerlendirilmiştir. Dördüncü bölümde siyasal katılımın düzeyi, siyasal partilerle kurulan ilişkiler ve Hakkâri kimliğinin siyasal alandaki temsili incelenmektedir. Son olarak ekonomideki sektörel yoğunlaşma, toplumsal cinsiyet temelli eşitsizlikler ve kamusal hizmetlere erişimde yaşanan sorunların bireylerin toplumsal aidiyetlerini nasıl etkilediği analiz edilmektedir. Sonuç olarak bu çalışma, göçün sadece coğrafi bir yer değiştirme değil; aynı zamanda çok katmanlı sosyo-politik ve kültürel bir yeniden konumlanma süreci olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Hakkari, göç, kimlik ve aidiyet, siyasal katılım, sosyal uyum.*

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Hakkari Üniversitesi, Çölemerik Meslek Yüksekokulu, Finans-Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, Türkiye. E-mail: enginkorkmaz@hakkari.edu.tr ORCID: 0000-0002-6219-1186

CC BY NC ND

ABSTRACT IN ENGLISH

Socio-Political Dynamics of Migration from Hakkari to Mersin in the Context of Identity, Belonging, and Adaptation

This research aims to examine the migration experiences of individuals who migrated from Hakkari to Mersin within a social and political framework. Based on a qualitative method and using in-depth interview techniques, this study holistically analyzes the effects of the migration process on individuals' social adaptation mechanisms, perceptions of identity and belonging, political participation practices, and ways of engaging in economic life. The study is structured around five main themes. First, the timing and reasons for migration are examined, and the individual and structural factors behind migration decisions are discussed. Second, how migrant individuals establish their new social environments in Mersin, their relationships with the local population, and the role of community solidarity networks in the integration process are addressed. The third theme examines the phenomenon of identity and belonging, the transformations experienced after migration, and the dimension of intergenerational cultural transmission. The fourth section investigates the level of political participation, the relationships established with political parties, and the representation of Hakkari identity in the political arena. Finally, the study analyzes how sectoral concentration in the economy, gender-based inequalities, and problems in accessing public services affect individuals' social belonging. In conclusion, this study reveals that migration is not merely a geographical displacement but also a multi-layered socio-political and cultural repositioning process.

Keywords: *Hakkari, migration, identity and belonging, political participation, social cohesion.*

Giriş

Göç toplumların hayatında farklı nedenler vuku bulan bir olgudur. Göçler bazen zorunlu bazen de ihtiyari sebeplerle gerçekleşebilmektedir. Göç edilen yere yönelik aidiyet, uyum veya orayı benimsenme düzeyi zamanla oluşan faktörlere göre şekillenmektedir. Çağımızda meydana gelen göçlere baktığımızda, bu göçler genelde çatışma, işsizlik gibi başat nedenlerle daha iyi yaşam koşullarına kavuşmak ve güvenliğin sağlanması üzerinden okunabilmektedir. İnsanlar göç ettiklerinde ilk etapta ettikleri mekânın sosyal, kültürel ve siyasal dokusuna uyum sağlamakta zorlanabilmektedir. Türk Dil Kurumu sitesinde yapılan taramada göç: "sosyal, siyasal, ekonomik sebeplerden dolayı bir mekandan başka bir mekana taşınma ya da hicret etme davranışı" olarak tanımlanmaktadır (TDK, erişim: 28.04.2026). Bu bağlamda bu yer değiştirme birey veya toplumun yaşamında sosyal, siyasal, kültürel değişim-dönüşümler yapabilmektedir. Göç sadece bir yer değiştirme olmayıp göç edenlerin yaşam pratiklerini siyasal düşüncelerini değiştirebildiği gibi yaşamın verdiği zorluklarla mücadele etmeyi de beraberinde getirir. Göç eden insanlar yeni yaşam alanlarında bir taraftan kendi geleneklerini sürdürürken diğer taraftan yeni yaşamın önlerine getirdiği kültür ve yaşam pratiklerine uyum sağlamak zorunda kalmaktadır. Bu bağlamda göç, uyum ile asimilasyon arasındaki hassas dengeyi de beraberinde getirmektedir. Bazı insanlar göç ettikleri yerlerin sosyal, siyasal ve kültürel baskısı altında kalıp eski ve alışkın pratiklerini unutabilirler. Bazı insanlar da göç ettikleri yerlerin yaşam pratikleri yanında kültürel birikimlerini de yaşayabilmektedir.

Bu çalışmada Hakkâri ilinden Mersin'e göç eden insanların sosyal, siyasal ve kültürel pratikleri araştırılmıştır. Bu araştırmanın neticesinde Mersin iline göç eden Hakkârililerin sosyal, siyasal ve kültürel bağlamda kendi yaşam pratiklerini sürdürdükleri ve aynı zamanda yaşadıkları büyük kentin yaşam tarzına uyum sağladıkları bulgularına ulaşılmıştır. Mersin'de yaşayan Hakkârililer görüşmelerde, hayır-şer işlerinde beraber hareket ettikleri gibi dillerine, etnik aidiyetlerine ve kültürlerine bağlı yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Hatta bazı görüşmeciler göç süreci ile birlikte toplumsal birlikteliğin Hakkâri'den daha fazla olduğunu bunun siyasal alanda da güçlü bir yansımada bulunduğunu da dile getirmişlerdir. Bu bağlamda uzun yıllardır Hakkâri'den Mersin'e ekonomik, siyasal ve sosyal nedenlerle göç etmiş insanların geçmişte karşılaştıkları sorunlar ve bunlarla başa çıkma çabaları, göç edenlerin şimdiki yaşam pratikleri ve gelecek planları üzerinden derinlemesine görüşmeler yapılıp çalışmayı duygunluğa eriştiren veriler toplanmıştır. Nitekim saha araştırmalarında araştırma sorularına benzer cevaplar alındığında çalışma duygunluğa eriştirilir ve bitirilir. Bu alanda akademik bir çalışmanın yapılmamış olması bu çalışmayı önemli kılmıştır. Aynı şekilde Türkiye içerisinden yoğunlukla siyasal nedenlerle yapılmış bir göçe karşı Mersin sakinlerinin ilk tepkileri, göç edenlerin kente uyum düzeyleri siyasal, sosyal ve ekonomik bağlamda araştırılarak alan yazına naçizane bir katkı sunulmaya çalışılmıştır. Bu araştırma nitel bir çalışmadır. Veriler derinlemesine görüşme tekniği ile toplanmış ve anlatı kavramı bağlamında analiz edilmiştir.

Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi: Anlatı Kuramı

Narratif veya anlatılar, geçmişte yaşanmış sosyal, siyasal, kültürel vb. alanlarda ortaya çıkmış olayların dilden dile aktarılmasıyla ortaya çıkmışlardır. Bu anlatılar, geçmişte yaşanmış hadiselerin hikayelendirilmesi (storytelling) sureti ile nesilden nesile aktarılır. Örneğin yüz elli yıl önce vuku bulmuş siyasal bir olay resmi kayıtlara düşmemiş olabilir; fakat o olayın tanıkları, bu olayı çocuklarına veya daha genç nesillere, onlar da kendilerinden sonrakilere aktarırsa bu olay zamanla tarihsel sürece katkı sağlayabilir. Özellikle siyasal çatışma, göç, soykırım gibi olaylar nesiller arası aktarılarak toplumsal hafızada yer edinebilmektedir. Örnek vermek gerekirse 1915'te meydana gelen olaylar, Hakkâri halkı tarafından "Mihacirî" ya da "göç zamanı" olarak kodlanmıştır. Bu göçte Hakkârililerin Irak'a göç ettikleri ve göç boyunca yaşanan olaylar dönemin tanıkları tarafından aktarılmış ve sonraki nesillerce de günümüze kadar taşınmıştır. Aslında sosyal ve siyasal olayların hikayelendirilerek aktarılması onların tarihsel ve toplumsal sürecini bilimsel temellerle açıklanmasını da mümkün kılar.

Narratif teori bu tür anlatı veya hikâyelerden beslenerek ortaya çıkmıştır. Anlatı bilimi veya Naratoloji 1988'de bilim dünyasında görünür olmaya başlamıştır. Anlatı bilimi sonraki süreçte "Ruth Ronen, Gerard Genette, Mike Bal, Dorrit Cohn, F.K. Stanzel, Seymour Chatman, Marie-Laure Ryan" vb. yazarların çalışmaları ile ilerleme göstermiştir. Günümüzde anlatı bilimi, yapısalcı yaklaşımların ötesine geçerek dilbilimin desteğiyle metinsel süreçleri ve anlamın oluşumunu vurgulayan daha dinamik bir aşamaya geçmiştir (Fludernik, 1993: 730). Bireysel yaşam anlatıları edebi anlatılar gibi hem konu hem de üslup açısından tecrübeler hakkında

yapılandırılmış malumat aktarır. Bu malumatların konusu, genellikle birinci şahıs (*ki bize göre anlatıyı aktarandır*) ve üçüncü şahıs (*dinleyen veya okuyan*) arasındaki farklı ilişkilerle ilgilidir (Cupchik ve Hilscher, 2004:321-322). Anlatı, birden fazla olayı kronolojik bir düzen içinde, nedensellik veya eylemlilik aracılığıyla birbirine bağlanan karakterlerin duygu ve değer içeren deneyimlerini aktaran bir temsil biçimidir (Grimaldi ve diğ., 2013:203).

Anlatı kuramı, anlatıyı bir tür olarak inceleyen yaklaşımdır. Amacı, anlatıya özgü sabit unsurları, değişkenleri ve bunun tipik birleşimlerini tanımlamak ve anlatı metinlerinin bu özelliklerinin kuramsal modeller (tipolojiler) çerçevesinde nasıl bağlantı kurduğunu açıklamaktır (Fludernik, 2009). Marita Eastmond'a göre anlatılar, sadece mevcut durumu direkt ortaya koymazlar; aynı zamanda bu olay hakkında yorum yapmayı da sağlar. İnsanların geçmişleri hakkında dile getirdikleri anlatılar, yaşamlarını şekillendiren sosyo-politik bağlamlarla ilişkilendirilerek anlaşılmalıdır (Eastmond, 2007:252). Anlatıda öne çıkan temel hususlar zaman ve mekândır. Anlatıcılar tarafından kullanılan uyum araçları bireysel ve sosyal deneyimi kavrama, onu inşa etme ve temsil etme göstergesi olmasının yanında katılımcıların anlatıdaki rolünü yerel ve daha geniş anlamda açıklar (De Fina, 2003:370-372). Anlatılar, okuyucuların kendilerini farklı bir dünyaya ve kahramanların yaşamına kaptırmalarına olanak tanıyarak, bu kahramanların tecrübelerine odaklanır. Geleneksel sözlü anlatılarda anlatıcı, temsili ortamda aracı görevi görür. Fakat her anlatıda öne çıkan bir anlatıcı figürü bulunmaz. Anlatıcı ya da anlatı söylemi, anlatılan olayı metin düzeyinde yaratıcı ve bireysel olarak şekillendirir. Bu genellikle olayların sunulduğu zamansal düzenin yeniden ele alınması ve bakış açısının seçimi yoluyla gerçekleşir (Fludernik, 2009: 6). Anlatı, öykü ve söylem olmak üzere iki kısımdır. Öykü, yazarının dile getirdiği birden çok olaydır. Söylem ise bu olayların anlatı biçiminde dile getirilmesidir (Savile, 1989:28). Arthur C. Danto'ya (1985) Danto'ya göre anlatı, bir açıklama şeklidir. Anlatının temeli, doğruluğu zaman bakımından birbirinden farklı olan en az iki olayın gerçekleşmesine bağlı olan ve sonraki olaylara atıfta bulunarak önceki olayları açıklamaya dayalıdır (aktaran: Lule, 1990:267).

Anlatıda zaman ve nedensellik temel unsulardır. Zaman, olayın gerçekleştiği andır. Nedensellik ise olayın gerçekleşmesine yönelik gerekliliktir (Rimmon-Kenan, 1983/2002:18). Tabi burada dilbilim veya söylemin (telaffuz) ile anlamın da etkili olduğunu ifade edebiliriz (Greimas ve diğ., 1976:434). Olay ne zaman meydana geldi, bunun temel nedenleri nelerdir, bu olay nasıl ifade edildi? Soruları bir anlatıyı tutarlı bir seviyeye getirmek ve rasyonalitesini arttırmak için gerekli hususlardandır. Paul Ricoeur'a göre hafızanın aktif ve pasif olmak üzere iki yönü vardır. Aktif yön, hafızada istem dışı kalan şeylerdir. Pasif yön ise hafızayı devamlı uğraştıran hususlardır. Bellekteki bu iki yönün ortak özelliği geçmişe dayanmalarıdır (Gorospe, 2007:60). Bu bağlamda denilebilir ki anlatılar da geçmişte yaşanmış insan zihnini meşgul eden sosyal ve siyasal olayların etkilerine bağlı olarak oluşur. Bu araştırmanın konusu olan göç olgusu, bazı spesifik ve çoğu zaman da unutulması güç olaylar sebebiyle ortaya çıktığı için insanların belleğinde yer edinmiştir. Buna bağlı olarak göç ile ilgili toplumsal anlatılar oluşabilmektedir. Yapısal olarak da bazı olaylar geçici bellekte tutulur ve zamanla kaybolur; bazıları ise devamlı bellekte yer edinip kalıcı hale gelerek zamanla dile getirilen anlatılara dönüşür.

Göç eden bireyler, bireysel öykülerini tarihsel anlatılarla ilişkilendirerek, geçmişlerinin bugünkü anlatılarını şekillendirdiğine dikkat çeker. Kişisel anlatıların zaman, mekân ve tarihle iç içe geçmesi, onları meta anlatılara dönüştürür (Jackline, 2025:45). Anlatıların anlamlandırılabilmesi, geçmiş olayların bütünsel olarak kavranmasını gerektirir. Göç araştırmalarında, göçün sosyal, kültürel ve siyasal nedenleri ile insani sonuçlarının hafızada nasıl durduğu mühimdir. Anlatılar, araştırma sorularına yanıt olarak ortaya çıkabileceği gibi, alan çalışmaları ve gayri resmi sohbetler sırasında da kendiliğinden gelişebilir (Eastmond, 2007:250). Anlatılar, kamuoyunu ve politika süreçlerini etkilemek amacıyla kullanılabilir. Ancak başarıları, kamuoyu veya bireysel tutumları etkilemelerinden çok, belirli politika alanlarında gerekli uzlaşının oluşmasına sağladıkları katkıyla değerlendirilir (Garcés-Mascareñas ve Pastore, 2025:4129). Bu çalışma bağlamında yaklaşıldığında, anlatılar göç edenlerin insani ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmanın yanında savaş, çatışma gibi faktörleri de göçün nedeni olarak sayar. Bunlarla beraber her yerin sosyal ve siyasal durumuna göre belirgin farklılıklar oluşmakta ve söylemler de buna göre değişmektedir. Mesela göç olgusu İtalya'da "çok taraflılık göç yükünün paylaşımı ve dayanışma ile ilişkilendirilirken, Macaristan ve Norveç'te AB bütünleşmesi, ülkenin siyasal ve toplumsal durumunu olumsuz etkileyebilecek çok taraflı bir girişim" olarak algılanmaktadır. Bununla beraber adalet anlayışında, bilhassa sınır kontrolü bağlamında "tahakkümden azade olma (non-domination)" yaklaşımı öne çıkmaktadır (D'amato ve Lucarelli, 2019:12). Anlatılar söylemler, "çoklu sesler, müzik, ritüeller, şarkılar, çığlıklar, kahkahalar" gibi karmaşık sosyal ve işaretsel pratikler içine saklıdır (Canut, 2021:31). Araştırmacılar veya bilim insanları, toplumsal dışlama, ataerkil baskı, hastalık, göç vb. toplumsal sorunlarla ilgili görüşlerini analiz etmek için anlatılardan yararlanırlar (De Fina ve Georgakopoulou, 2012:18). Labov ve Waletzky (1967) göre, etkili anlatılar doğal ve özgün hikâyelere dayanarak yapılandırılabilir. Tekrarlanan anlatılar, anlatının asli unsurlarını göz ardı edebilir. Bu sebeple iyi yapılandırılmış bir anlatı analizi için tarihsel açıdan karmaşık anlatılardan çok, bireylerin günlük hayatlarında oluşturdukları daha sade anlatılar tercih edilebilir.

Yukarıdaki bilimsel veriler bağlamında anlatı veya narrative kuramının genel çerçeveden bir açıklaması yapılmıştır. Araştırmanın bulguları kısmında, elde edilen veriler göç ve anlatı ilişkisi üzerinden ilişkilendirilip analize tabi tutulmuştur.

Metodoloji

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, Hakkâri'den Mersin'e göç eden bireylerin göç deneyimlerini, kimlik ve aidiyet algılarını, sosyal uyum süreçlerini ve siyasal-ekonomik katılımlarını anlamaya yönelik olarak nitel bir araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. "Nitel araştırma yaklaşımı, bireylerin kendi yaşantılarına ilişkin anlam üretim süreçlerini derinlemesine inceleme imkânı sunduğu için tercih edilmiştir. Nitel araştırmalarda araştırmanın temel sorusu, "nerede, ne, kim ve nasıl" şeklinde olabilmektedir. Araştırma sorusu günümüz olaylarına, süreçlerine odaklanabileceği gibi, geçmişe dönük bir anlama çabasını da kapsayabilir" (Kümbetoğlu, 2008:34). Araştırmada

derinlemesine görüşme tekniği kullanılacaktır. Derinlemesine görüşme tekniği, belirlenmiş bir konuda katılımcı ile uzun uzadıya görüşme yapılır. Elbette bu görüşmede önceden belirlenmiş sorular vardır; fakat bu sorulara konunun akışına göre eklemeler de olabilmektedir. Nitel araştırmalarda kullanılan derinlemesine görüşme, araştırmacı ile katılımcı arasındaki etkileşim ve iletişim temelinde yürütülür. Bu yöntemin temel amacı, katılımcıların düşünce, algı ve deneyimlerini ortaya çıkarmaktır (Uslu ve Demir, 2023: 289). Bu araştırmada da Mersine göç etmiş Hakkârililerin söz konusu kente yönelik sosyo-politik aidiyetleri bu bakış açısı ile ele alınmıştır.

Katılımcıların Seçimi

Araştırmanın örneklemini, Hakkâri'den Mersin'e göç etmiş ve hâlihazırda Mersin ilinde ikamet eden 30 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcılar göç sürecini hatırlayan, o süreçte belirli bir yaş seviyesinde olan insanlardan seçilmiştir. Katılımcıların cinsiyet, yaş, meslek ve göç etme sürelerine göre çeşitlilik göstermesi sağlanarak, deneyimlerin karşılaştırmalı olarak incelenebilmesi hedeflenmiştir. Katılımcılar K1, K2... K30 olarak kodlanmıştır. Katılımcılardan 24'ü erkek, 6'sı (K9, K10, K15, K17, K18 ve K21) de kadın olmuştur. Çalışmada cinsiyet eşikliği yakalanamamıştır; çünkü görüşülen tüm kadınlar çalışmaya katılmak istememişlerdir.

Veri Toplama Süreci

06.02.2026 ile 12.02.2026 tarihleri arasında 7 gün boyunca Mersin iline bağlı ve Hakkâri'den göç etmiş insanların yoğun olarak yaşadığı Akdeniz ve Toroslar ilçelerinde 30 adet görüşme yapılmıştır. Katılımcılar, otuz yaş üstü seçilip okuma yazması olmayandan üniversite mezununa kadar farklı toplumsal kesimlerden seçilen Hakkarililer olmuştur. Araştırmanın temel sorusu şu şekilde yapılandırılmıştır: "Hakkâri'den Mersin iline göç eden bireylerin sosyal uyumu, kimlik ve aidiyeti, siyasal katılımı ve ekonomik yaşamı nasıl şekillenmiştir?". Bu temel soruya bağlı olarak yapılan görüşmelerde beş tema altında 20 soru sorulmuştur. Görüşmeler ortalama 40-60 dakika sürmüş, ses kaydı alınmış ve sonrasında ses kayıtlarının yazılı dökümü yapılmıştır. Görüşmelerde elde edilen verilerin doğallığını korumak için mülakat verilerinin aynen yazılmasına gayret edilmiştir.

Veri Analizi

Yazıya dökülmüş görüşme notları detaylı şekilde okunmuş, anlamlı veri parçacıkları olarak kodlanmıştır. Elde edilen kodlar, içerik benzerliklerine göre temalar altında gruplandırılmıştır. Bu temalar "Göç süreci ve nedenleri, sosyal uyum ve gündelik yaşam, kimlik ve aidiyet algısı, siyasal katılım ve siyasal temsiliyet, ekonomik hayat ve kamusal hizmetlere erişim" başlıkları altında yazılmıştır. Elde edilen veriler "anlatı kuramı" bağlamında analize tabi tutulmuştur.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma için görüşülen otuz kişinin büyük bir bölümü göçün nedenleri, göçün yönü, göç sürecinde ve sonrasında karşılaşılan durumlar hakkında aynı bilgileri vermiştir. Öte yandan

görüşme imkânı bulunan insanların genelde birbirlerinin akrabası olması nedeniyle göçe bakış açıları ve duygu dünyalarının benzer olmuştur. Bu husus, rasyonel veri toplanmasını kısmen engellemiştir. Araştırmacı bu kısıtları bertaraf etmek için farklı mekânlarda görüşme yapmaya çalışmıştır. Ayrıca araştırmacı belirli bir eğitim düzeyine sahip görüşmecilere öncelik vermiştir.

Etik İlkeler

Görüşmelerde gizlilik ve etik ilkelere riayet edilmiş, katılımcıların sözlü onamı kayıt altına alınmıştır. Katılımcılarla görüşmeye başlamadan önce, çalışmanın tamamen akademik amaçla yapıldığı ve katılımcıları tanımlayan bir bilginin çalışmaya dâhil edilmeyeceği söylenmiştir. Katılımcılara kimlik bilgilerinin paylaşılmayacağı da söylenmiştir. Bu araştırma için Hakkâri Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurul'undan, 18/06/2025 tarih ve 2025/119 sayılı karar ile araştırmanın etik bakımdan uygun olduğuna yönelik izin alınmıştır.

Bulgular

Bu ana başlık altında göç ile ilgili toplanan veriler anlatı veya narratif kavramının temel prensipleri ile ilişkilendirilip açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırma sorularına bağlı olarak toplanan ve aynı temada ilerleyen anlatılar birlikte ele alınmıştır. Bu anlatılar arasında mantıklı bağlar tespit edilip bilimsel referanslarla desteklenerek yazılmıştır.

Göç Süreci ve Nedenleri

Bu başlık altında Mersin ilinde yapılan görüşmelerde göçün sebepleri ve göç edenlerin karşılaştıkları sorunlar üzerinden durulmuştur. Göç eden insanlardan elde edilen anlatılarda göçün sebepleri sosyo-politik olarak dile getirilmiştir. Bu bağlamda göçün temel nedenleri 1990'lı yıllarda devlet ile PKK arasındaki tartışmalı ortam, işsizlik, köylerdeki zor yaşam şartları, kan davaları vb. gibi ifade edilmiştir. Bu anlatılar görüşme notlarında alınan verilere göre aşağıya çıkarılmıştır. Anlatılar, algılanan gerçekliğin belirli yönlerine dayanan ve farklı aktörler arasında kurulan iletişimsel etkileşimler yoluyla şekillenen genel bir olay örgüsüne dayanır (aktaran: Şahin Mencutek, 2020:2). Bu bakış açısı ile yaklaşıldığında aşağıdaki anlatılarda aynı olay örgüsü, farklı kişilerce dile getirilmiştir.

> "Biz köyde yaşanan bir kan davasından dolayı Hakkari'den 1989'da Mersin'e göç ettik. Biz Mersinde iken kan davalı akrabalarımız ile barıştık. Çocuklarım burada çalışmaya başladılar tabi yaşam koşullarımız zordu" (K1, 06.02.2026). "Biz zorunlu nedenlerden dolayı Beytüşşebap[2] ilçesine bağlı Sergivane köyünden Girgav (Eşme) köyüne göç ettik, oradan da Mersin'e göç 1989'da ettik" (K2, 06.02.2026). "Göç etmemizin temel nedeni PKK ile devlet arasındaki çatışmalar olmuştur. Zor şartlar altında yaşamamızı devam ettiremeyince Mersine zorunlu olarak göç ettik" (K2, 06.02.2026). "Biz 1987'de zorbalıktan ve kötü yaşam koşullarından dolayı Mersin'e göç ettik" (K3, 07.02.2026). "Biz 1990'da Beytüşşebap'a bağlı köyümüzde gördüğümüz baskılar sonucunda Mersin'e göç etmek zorunda kaldık. Ayrıca Kuruculuk Sistemini kabul etmediğimiz için de köyümüzü

[2] Beytüşşebap, 1990'a kadar Hakkari'ye bağlı bir ilçeydi 1990'da Şırnak iline bağlanmıştır.

> boşaltmak zorunda kaldık" (K5, 07.02.2026). "Köylerimizde devlet hizmeti yoktu. Göçten sonra her türlü sıkıntıyı yaşadık, halen köyümüze ve topraklarımıza olan hasretimiz devam ediyor. Mersine göç etmemizin sebebi buranın sıcak iklime sahip olması ve çalışma koşullarının iyi durumda olmasıdır" (K7, 07.02.2026).

Göçün temel nedenleri arasında itme-çekme unsurlarının yanında kâr veya fayda faktörleri de etkili olmaktadır (de Haas, 2021:1-2). Yakarıdaki anlatılarda görüldüğü gibi göç çatışma ve olumsuz yaşam koşullarına bağlı "itici" nedenlerden olmuştur.

Göç anlatıları, göçün türüne ilişkin belirli bir bakış açısı sunmak amacıyla "çerçeveleme, kodlama, seçme, dışlama ve susturma gibi iletişimsel pratikler kanalıyla geliştirilen öykülerdir. Anlatılar, göçün nedenlerini ve sonuçlarını açıklayan; fakat aynı zamanda bazı politikaları meşrulaştıran değerleri, çıkarları, bilgiyi ve iddiaları içermektedir" (Şahin Mencutek, 2020:4).

> "1988'de Mersin'e göç ettik. Göç etme sebebimiz çatışmalı ortamın oluşturduğu kaos ve kuruculuk sistemini kabul etmememizdir. Mersini tercih etmemizin nedeni daha önce bir akrabamızın buraya göç etmiş olmasıdır" (K8, 08.02.2026). "Biz aslen Beytüşşebaplıyız, Hakkari merkeze bağlı Otluca köyünde uzun süre yaşamışız sonrasında çeşitli nedenlerden dolayı Şemdinli'ye göç ettik. Şemdinli'de iken kardeşimin dağa çıkması ile devletin üzerimizdeki baskıları arttığı için Mersine zorunlu olarak göç ettik" (K4, 07.02.2026). "Köyümüzde yaşanan çatışmalardan dolayı 1989'da Mersine göç ettik. Bunun yanında göç etmemizin sebebi işsizlik ve köyümüzde elektrik, su ve okul gibi imkânların olmamasıdır" (K2, 06.02.2026).

Göç terör veya şiddetten dolayı meydana gelmişse bu göçün arka planında etki, fail, düzenin yeniden kurulması, anma-yas gibi ritüeller, çıkarılacak sonuçlar ve gelecek tehditleri engelleme gibi anlatılar ön plana çıkar (Maneri, 2023:39).

> "Biz Beytüşşebap'tan, Çatak'a oradan da Van'a iç göç yaptık. 1979'da köyde yaşadığımız bir huzursuzluktan dolayı Mersin'e göç ettik. Göç etmemizin sebebi huzursuzluğu ve sosyal sorunların çıkmasını engellemektir. Mersin'e göç edince hamallıktan işçiliğe farklı işlerde çalıştık. Biz küçüktük babam madende çalışıyordu, büyüyünce ticarete ve esnaflığa başladık" (K11, 09.02.2026).

Göç anlatıları, göç edenlerin kentsel durumla nasıl başa çıktıklarının açıklamasını sunar. Göç edenler, kentsel alana yerleştikten sonra ev, sokak ve psikolojik alan, göçmenler ve onları kontrol etmeye çalışan güçler için birer mücadele alanına dönüşür. Göç edilen yerler bazen daha önce atanın yaşadığı yeri çağrıştırır; bazen de onun önceden kovulduğu ya da göç ettirilen yeri çağrıştırır. Önce yaşanan yerin benimsenmemesi genellikle daha fazla yabancılaşmaya, sürgüne yol açar (Grediciomik aliffin, 1995:8).

> "1979'de Mersin'e göç ettik. Biz kan davası ve diğer toplumsal sorunlardan dolayı göç ettik. Mersin'i seçmemizin sebebi burada iş ve aş koşullarının geniş olmasıdır. Burada kiracı olduk, her türlü yokluk ve sıkıntıyı gördük. Göç ettiğimizde buranın sakinlerinin olumsuz bakış açıları olsa da bizlerin nüfusları artıp aramızda birliktelik oluşturunca bu

> olumsuzlukların üstesinden gelebildik" (K12, 09.02.2026). "1986'da Mersin'e göç ettik. Göçün nedeni, akrabalarımızla arsalarımızı paylaşmamak olmuştur. Bizim bir akraba Mersin'de yaşıyordu biz de onun yanına gelmek için Mersin'i tercih ettik. Mersin'de çok sıkıntı çektik ama sonra bakkaliye açtık, inşaat işlerinde çalıştık. Buradaki halkın bize karşı olumsuz bir tavrını görmedik" (K13, 09.02.2026). "1995'te Mersin'e göç ettik. Göç etmemizin sebebi siyasal baskılar, işsizlik ve zor yaşam koşulları olmuştur. İlk etapta bahçe, Pazar işlerinde çalıştık. Sonra belediyede çalışıp emekli oldum. Uzun süre kiralarda kaldık ve zorluklar gördük" (K14, 09.02.2026).

Göç etme kararındaki en önemli hususlardan birisi, göçü doğuran sebeplerin zorluğudur (Lee, 1966). Göç, insanların arzu, coğrafik fırsatlar ve yetenekleri doğrultusunda şekil alır (de Haas, 2021:2). Göçle ilgili efsaneler ve söylenceler sürekli olarak savunulur ve yeniden dolaşıma sokulur; bunun sebebi, bunları öne sürenlerin bunlara inanması değil; daha ziyade bu efsanelerin güçlü çıkarlara ve siyasi gündemlere de hizmet etmesidir (de Haas, 2024:5).

> "Ailem 1990'larda Mersin'e göç etmiştir. Göçün sebebi çatışmalı ortam ve aile bireylerini bundan kurtarma çabası olmuştur. Mersin'de ailem bir takım zorluklar yaşamışlardır, önyargılarla karşılaşmışlardır" (K15[3], 09.02.2026). "Ben annemden duyduğuma göre 1981'de Beytüşşebap'tan Mersin'e göç ettik. Göç etmemizin sebebi kan davasıydı ve Mersin'i tercih etmemizin sebebi akrabalarımızın burada olmasıdır. Göç zamanında ailemiz çok sıkıntılarla karşılaşmıştır. Özellikle Türkçe bilmemek bizi dezavantajlı kılmıştır" (K17, 09.02.2026). "Biz köyümüzde zengindik; fakat siyasi davalardan dolayı farklı tarihlerde gözaltına alındım önce Adana ve sonra Mersin'e göç ettik. Mersinde tekrar gözaltına alındım ama kısa zamanda salıverildim. Çocuklarım da siyasi sebeplerden dolayı sıkıntılar çektiler. Günümüzde çocuklarım kendilerine serbest çalışmaktadırlar ve maddi durumları iyidir" (K19, 10.02.2026). "Biz memlekette çok sıkıntı çektik ve çok bedel verdik. Fakat buradaki tüm iyi yaşam koşullarına rağmen memleketimize dönmeyi düşünüyoruz" (K19, 10.02.2026). "1990'da çatışmalı ortamdan dolayı köyümüzden Mersin'e göç ettik. Mersin'i tercih etme sebebimiz buranın sıcak olması ve iş imkânlarının fazla olmasıdır. Bizden önce burada akrabalarımızın olması da bu tercihi etkilemiştir. Çocuklarımız işçilik ile uğraşmaktadır, ticaret yapabilecek imkânlara sahip değiliz" (K22, 10.02.2026).

Everett Lee'nin belirlemesiyle, bireyin göç edeceği yer ile ilgili önceden bilgi sahibi olması onun hedef yere dair kararını etkiler. Bu bilgi göçün yönüne yönelik her zaman sağlıklı olmazsa da bir algı oluşturur (Lee, 1966:51). Aşağıdaki göç anlatılarında Mersin ilinin seçilmesinin nedenleri sırlanmıştır.

> "Köyümüzde yaşanan çatışmalardan dolayı 1989'da Mersine göç ettik. Bunun yanında göç etmemizin sebebi işsizlik ve köyümüzde elektrik, su ve okul gibi imkânların olmamasıdır" (K7, 07.02.2026). "Gençlerimizi okutuyoruz ama gençlerin ticaretle uğraşmaları daha avantajlıdır. Biz buralarda rahatız, köylerde çok eziyet çekiyorduk. Köyde

[3] K15 bir kadın olup Cizre'den Mersin iline göç ettiğini dile getirdi; fakat konu ile alakalı tüm sorulara cevap vermek istediğini beyan etmiştir

> altı-yedi ay kar altında kalıyorduk" (K27, 12.02.2026). "Biz ailece 2011'de Hakkâri Taşbaşı köyünden Mersin'e göç ettik. Göç sebeplerimiz arasında işsizlik, yoksulluk, eğitim olanaklarının yetersizliği gibi olmuştur. Biz çaresizlikten dolayı zorunlu olarak göç ettik. Yoksa ben memleketimdeki bir taşı buradaki bir bina ile değiştirmem. Memleket ile bağımız devam etmektedir, hatta yazın köye dönüp arıcılıkla uğraşıyorum. Burada da nakliyat işinde çalışıyorum" (K23, 10.02.2026).

Lee'ye (1966) göre göçün arkasında itici ve çekici bağlamda birden çok faktör vardır.

> "1980'de Hakkâri'nin Marunis (Kavaklı) köyünden Hakkari merkeze oradan Yüksekova'ya göç ettik. Yüksekova'dan 1996'da Mersin'e ailece göç ettik. Bazı akrabalarımız önceden Mersin'e gelmişlerdi. Göç sebebimiz işsizlik ve 1990'lı yıllardaki huzursuz durum olmuştur. Memleketimiz iki devlet (*Irak ve İran*) sınırında olmasına rağmen burada işsizlik ve yoksulluk vardır" (K24, 10.02.2026). "Köyler boşaltıldıktan sonra Hakkâri'den göç eden insanlar Van'dan sonra en çok Mersin'e göç etmişlerdir. Hakkârililer yoğunlukla Toroslar, Akdeniz, Yenişehir ve Mezitli gibi ilçelerde yaşamaktadır. 2013'te Mersin'de Hakkârililer derneğini açtık" (K24, 10.02.2026).

Göç anlatılarında bireyler, kendilerini kısıtlayan sosyal ve siyasal faktörlere dikkati çekerler. Bu çalışmada, göç eden insanlar göç ettikten sonra karşılaştıkları sosyal ve siyasal etkenlere sıklıkla vurgu yapmışlardır.

> "1990'da Mersin'e geldik ben burada öğretmenlik yapıyorum. Tabi aile göç ederken ben beş altı yaşlarındaydım. Ailenin göç etmesinin sebebi çatışmalı ortamlar ve ailenin kuruculuk sistemini kabul etmemeleri olmuştur. Bizden önce akrabalarımızdan bazıları buraya göç etmişti. Bu akrabalar bizim de buraya gelmemize sebep olmuştur" (K26, 11.02.2026). "Ailem ben çocukken Mersin'e göç etmiştir, ben öğretmen olarak çalışmaktayım. Mersin'e göç zorunlu sosyal ve siyasal sebeplerden dolayı olmuştur. Mersin'i tercih etme nedeni ise önceden bazı akrabaların buraya göç etmesidir ve bunun verdiği güven duygusudur. Hatta göç edenler, akrabalarının yaşadığı mahalleye yerleşmişlerdir" (K30, 12.02.2026).

Anlatıların üretim ve dolaşımında koşullar, mevcut güç ilişkileri tarafından şekillense de yeni anlatıların önünü açabilir ya da bunlar sınırlandırabilir. Ancak kriz, terör saldırıları ve mülteci akımları çoğunlukla baskın anlatıları değiştirmek yerine hükümetleri güçlendirebilir ve olumsuz durum karşısında vatandaşa yönelik koruyuculuğa dönüşebilir (Maneri, 2023:70). "Biz göç edince Türkçe bilmememiz, herhangi bir mesleğimizin olmaması bizi zor durumda bırakmıştır. Her türlü işte çalıştık hatta bazen arkadaşlarımızı gördüğümüzde onlara görünmek istemiyorduk; çünkü içinde bulunduğumuz durumdan utanıyorduk" (K7, 07.02.2026). Bu görüşmede de görüldüğü gibi anlatılar, tecrübeyi anlama ve bunu paylaşmanın bir şeklidir. Ayrıca, anlatılar, insanın dilsel iletişiminin önemli unsurlarından biridir (De Fina & Tseng, 2017: 381).

Göç çalışmalarında çoğunlukla hegemonik anlatılar kullanılır. Bunlar, yerel ya da küresel anlamda bilinen göç söylemleridir. Tarihsel ve toplumsal temellere dayanan anlatılar, kurumsal

iktidar ve belirli ideolojik yaklaşımlarla şekillenir. Sömürgecilik, ulus-devlet inşası, milliyetçilik, ırkçılık, neoliberalizm, güvenlikleştirme ve popülizm gibi süreç ve ideolojiler anlatıların oluşumunu etkiler (Honohan, 2014'ten aktaran: Şahin Mencutek, 2020:5). Bu çalışmada elde edilen verilerde de genelde aynı temelde ilerleyen anlatılara rastlanmıştır. Mesela göçün temel nedeni köy boşaltmaları, sosyal ve siyasal çatışmalar, işsizlik vb. olarak kodlanmıştır. Ayrıca göç edilen yerlerde karşılaşılan ötekileştirme, ırkçılık gibi anlatılarda sıkça dile getirilmiştir. Witteborn'a (2012) göre sığınmacılar veya mülteciler göç ettikleri alanlarda suçlu olarak etiketlenebilir, yerel halk onlara güvensiz olabilir. Bu durum göç edenlerin refahını tehdit eden bir unsurdur. Çalışmada Mersin'e ilk göç edildiğinde kısmen bir takım ötekileştirici politikalarla karşılaşıldığından söz edilmiştir; fakat zamanla bu politikaların azaldığı da dile getirilmiştir.

Sosyal Uyum ve Gündelik Yaşam

Zorunlu olarak göç edenlerde birden çok anlatı oluşur. Bunlar, göç ettiği yerden kalan sosyo-psikolojik hafıza, göç etme sebepleri ve bunun yarattığı travma, göç edildiği yerde karşılaşılan olumlu-olumsuz durumlardır. Bu araştırmadaki göç, genelde zorunlu nedenlerle olmuştur. Bu bağlamda görüşme verilerinde göç edilen yerlerdeki anlatılar, görüşülen kişilerin hafızalarında canlılıklarını korumuştur. Bunun en belirgin ifadesi "*ben halen rüyalarımı bile köyümle ilgili görmekteyim*" cümlesi üzerinden inşa edilebilir. Aşağıdaki anlatılarda göç eden insanların Mersin'e yaptıkları göçün sonucunda karşılaştıkları sorunlar, kente uyum veya oryantasyonuna yönelik hususlar dile getirilmiştir.

> "Mersine gelince Türkçe bilmiyorduk, bahçelerde işçilik yaptık hâsılı çok zorluklarla karşılaştık. Mersine geç de olsa uyum sağlayabildik" (K2, 06.02.2026). "Ailem buraya göç ettikten sonra doğdum. Bir kadın olarak bu kente uyum sağlamışım ama elbette memleketimi de seviyorum. Memleketim de yaşamayı da isterdim" (K21[4], 10.02.2026). "Biz Mersinde de Hakkâri'deki gibi hayır ve şer işlerinde birlikte hareket edip kültürümüzü özgürce yaşıyoruz" (K01, 06.02.2026). "Hakkâri'deki örf, adet ve geleneklerimizi burada da yaşamaya çalıştık. Mersine ilk geldiğimizde burada Kürt nüfusu çok azdı. Bizden önce, akrabamız olan bir aile kan davasından dolayı Mersin'e göç etmişti. Ama günümüzde Mersin'de gerek Hakkârili ve gerek Kürt nüfusu çok artmıştır. Bu bağlamda esnaftan iş adamlığına kadar farklı işlerle iştigal eden büyük bir Kürt nüfusu Mersinde yaşamaktadır" (K2, 06.02.2026).

Göçün yönü rastgele değildir, göç edenler göç edeceği yerin eksi ve artılarını hesap edip o şekilde göç kararı alırlar. Tabi göç boyunca ve sonrasında karşılaşılan engelleri aşma kabiliyeti farklılık gösterir (Lee, 1966).

> "Ailem Mersin'e göç ettiğinde sosyal ve ekonomik olarak kente uyum göstermeme gibi bir takım sıkıntılar yaşamıştır. Ama günümüzde herhangi bir sıkıntımız yoktur. Ömrünün yarısından fazlasını köyünde veya memleketinde geçirmiş insanların uyum sorunları olmuştur. Ama bu sorunlar gençlerde olmamıştır. Göç sürecinde en büyük sorun, göç

[4] K21, aslen Siirtli genç bir kadın olup Mersin'e göç eden bir ailenin mensubudur; fakat Hakkârililerle yaşamış ve bu kültürü önemsediği için bizlerle mülakat yapmıştır. Söz konusu kadın, Hakkâri yerel elbiseleri dükkânını işletmektedir.

> eden insanların dil bilmemeleri olmuştur. Mesela göç ettiğimizde babam bize '*eğer komşular anneniz neden dışarı çıkmıyor derse söyleyin annemiz Arap'tır dil bilmiyor*' demiştir. Bunu unutmam mümkün değildir" (K26, 11.02.2026).

Meksikalıların deneyimlerinde olduğu gibi göçte uyum, ortak anlayışların ile ortak bilginin varlığını ortaya koymakla beraber, aynı zamanda grupların zaman ile mekân hakkında konuşma biçimleri geliştirdiğini ve bunların ortak dillerinin bir parçası haline geldiğini de gösterir (De Fina, 2003:380).

> "Mersinde günümüzdeki tüm rahat yaşam koşullarına rağmen geri dönüş için şartlar oluşursa memleketimize geri dönebiliriz. Bizim köylerde eğitim, sağlık vb. kamusal hizmetler yoktu bu durum göçün nedenlerindendir. Halen de Hakkâri ve yaşadığımız köylerle bağımız güçlü bir şekilde devam etmektedir" (K2, 06.02.2026).

Yukarıdaki anlatıda görüldüğü gibi göç insanların sosyo-kültürel bağlarını ortadan kaldıramamaktadır.

> "Mersin ilinde sivil toplum örgütleri ve dernekler halkın hayır ve şer işlerinde birlikte yaşamalarını kolaylaştırmaktadır. Mesela Hakkâri Derneği, Batman Derneği gibi farklı dernekler vardır; bunlar halkın dayanışması ve barışı için birlikte de hareket etmektedirler" (K2, 06.02.2026). "Günümüzde Mersinde yaşayan Doğu Anadolu insanı olarak büyük bir dayanışma içindeyiz" (K5, 07.02.2026).

Göç ile ilgili anlatılarda, olumsuzluklara rağmen göç edilen yere uyum sağlama, direnç gösterme ve orada yeni kimlikler inşa etme konusunda insan kapasitesinin direncini ortaya çıkarır (Jackline, 2025:46).

> "İlk göç ettiğimiz zamanlarda buradaki halkın bize yaklaşımı olumsuz olmuştur. Hatta iş için gittiğim Mersin'e bağlı Iğdır denilen bir köyde hiçbir köy sakini beni bir geceliğine misafir edememişti. Geceyi camide geçirmek zorunda kaldım. Günümüzde durum biraz değişmiştir; çünkü Mersine bağlı çoğu köy biz Kürtlerin mülkiyetine geçmiştir ve nüfusumuz arttığı için birlikte yaşam koşulları iyi durumdadır" (K3, 07.02.2026).

Anlatı, yakın ve geçmiş zaman deneyimlerinin paylaşılması ve bunlara anlam katılmasının yanında duygu yüklü olayların gelecek nesillere aktarılmasında önem arz eder. Hikâyeler veya anlatılar ahlaki ve toplumsal değerlerin aktarılması bireysel ve toplumsal kimlik inşasında önemli bir konumdadır. Hikâye anlatımı göç ve istihdam süreçleri gibi kurumsal karşılaşmalarda da belirli bir ifade biçimidir (De Fina & Tseng, 2017: 381). Aşağıdaki göç anlatılarında da bu duygu dönüşümünün zamanla avantaja dönüştüğünü göstermektedir. Eski bağlar, başka mekânlarda dayanışma ve birlikte hareket etmeyi zorunlu kılabilmektedir.

> "Mersinde yaşayan Hakkârililer yaşamın her alanında birlikte ve derneklerin de desteği ile hareket etmektedirler" (K4, 07.02.2026). "Mersinde yaşayan Hakkârili kadınların öncü bir rolleri vardır. Hatta şunu ifade edebilirim ki burada yaşayan Kürt kadınları giyim-kuşam ve kültürel yaşam bağlamında Hakkâri kadınlarını örnek almaktadırlar" (K3, 07.02.2026). "Mersin ilinde Siirt, Batman, Hakkâri gibi her ilin derneği vardır ve bu

> dernekler, hemşerilerinin sorunlarını çözmeye çalıştıkları gibi kendi aralarında da birlik oluşturabiliyorlar. Dernekler hayır-şer işlerinde öncü olabiliyorlar" (K5, 07.02.2026).

Ortak kültüre dayalı anlatılar göç, savaş, afet ve insanın ortak yaşamı gibi büyük olaylar üzerinden ortak değerleri işler ve söz ile bu değerlerin korunmasına hizmet eder (Evliyaoğlu, 2020:356). Anlatılar geçmiş ile gelecek arasında köprü kurup olayların açıklanması ve anlamlandırılması sağlar (Ghorashi, 2007).

> "Mersinde yaşamamıza rağmen hala köyümüzü, memleketimizi özlüyoruz hatta rüyalarımızda bile memleketimizi görüyoruz. İlk göç ettiğimizde eğitimsizdik, çok kişi paramızı yedi, bahçe ve inşaatlarda işçi olarak çalışıyorduk ve çok zahmet çektik" (K3, 07.02.2026). "Biz burada işçilik, hamallık vb. işlerde çalışıp çok zorluklarla karşılaştık. İlk başta Mersin'in yerli halkı bize olumsuz yaklaşıyordu hatta bize iş ve kiralık ev bile vermiyordu. Sonradan çevremizin genişlemesi ile rahat yaşamaya çalıştık" (K5, 07.02.2026).

Anlatılar, sosyal süreçleri anlamada önemli bir araçtır. Özellikle zorunlu göçte, bireysel ve kolektif hikâyelerin birlikte incelenmesi, daha özgün bir anlayış sağlar (Eastmond, 2007:251).

> "Mersinde de eski adetleri yaşıyoruz ve buradaki aşiretlerin birlikteliği vardır. Düğün, taziye, bayramlarda bir araya gelip kültürümüzü yaşatıyoruz" (K6, 07.02.2026). "Mersinde aşiretsel yapı olmakla birlikte burada yaşayan Kürtler ve diğer insanlar birlik oluşturabilmektedir. Dostluk, arkadaşlık ve hemşeri hukuku önem arz eder" (K7, 07.02.2026). "Mersin'de geleneğimiz, kültürümüz ve dilimizle yaşayabiliyoruz. Elbette metropol bir kentte yaşamın koşulları farklıdır ve bunun etkisinde kalabiliyoruz; fakat memleketteki birincil ilişkilere bağlı yaşamımız burada da devam edebiliyor. Şunu da ifade etmek lazımdır ki günümüz kuşağı eskiler gibi geçmiş toplumsal yaşantı ile çok bağ kuramayabiliyor" (K8, 08.02.2026).

Anlatılar, yaşanmış olay ile deneyimleri belirli bir kültürel ve toplumsal bağlam içinde anlamlandırarak geçmişi yeniden anlatma ve yorumlama biçimleridir. Bireylerin ile toplulukların tanıklık etme, hatırlama ve kimliği yeniden tesis etme çabası olarak hikâye anlatımı, olumsuz etkileri azaltma ve bunu değiştirmek için başvurulabilecek sembolik bir kaynak olarak değerlendirilebilir. Dahası birey veya toplulukların yaşadıklarını müzakere etmelerine, acılarını anlamlandırmalarına, toplumsal dünyalarını yorumlamalarına imkan tanır (Eastmond, 2007:251-252). Göç eden insanlar hayatın zorluklarına direnebilmek için bir takım planlamalar yapıp buna göre yeni bir yaşam inşa edebilmektedirler.

> "Biz Hakkârili kadınlar olarak Mersin'de sosyal yaşama atıldığımız gibi yaşamın her alanında kendimizi var etmeye çalışıyoruz. Bana deseler 'geri bir göç yapmak ister misiniz?' Bu soruya cevabımız 'hayır' olur. Ama memleketimize yatırım yapılmasını ve oranın da yaşam şartlarının iyileştirilmesini isterim" (K9, 08.02.2026). "Biz yaklaşık kırk yıldır Mersin'de yaşıyoruz. Göç zamanında ailemiz çok kalabalıktı, birkaç yıl kiralarda kaldık sonra arsa alıp ev yaptık. İlk etapta Mersin yerlilerinin bize karşı önyargıları vardı. Ev yapınca komşularımız, kalabalık aile yapımıza rağmen ailemizin sessiz ve zararsız olduğunu

> görünce artık onlar da bize yaklaşmaya çalıştılar. Artık Mersin yerlileri bizi örnek alamaya başladılar. Böylece bize karşı olan önyargılar da kırılmıştır" (K25, 11.02.2026).
>
> "İlk göç ettiğimizde sosyal sermayemiz dardı; ama sonraki yıllarda daha geniş bir çevre oluşturduk. Göç ettiğimiz ilk yıllarda Mersin'de yaşayan bazı halk gruplarının baskısı vardı, Mesela kendi aramızda Kürtçe konuştuğumuzda olumsuz karşılanabiliyorduk ve yerli halkta iş imkânlarının bizim elimize geçme kaygısı da vardı. Mersin'de Kürt nüfusu artınca bu baskılar çok azaldı. Günümüzde iş sektörünün büyük bir kısmı Doğulu insanların elindedir" (K24, 10.02.2026). "İlk göç ettiğimizde yerel halkın bize yönelik tavırları çok olumsuzdu. Hatta Kürtçe kaset bile dinleyemiyorduk. Günümüzde nüfusumuz artmış, rahatça dilimiz ve kültürümüz ile yaşayabiliyoruz. Hatta Batıda yaşayan insanlar, Hakkâri insanının mertliği ve dürüstlüğünden söz etmektedir" (K27, 12.02.2026).

Göç edilen yerin sosyo-politik yapısına bağlı değişmekle beraber genelde kitlesel göç anlatılarından göç eden insanlar potansiyel fırsatçı, suçlu, sosyal yardım avcıları olarak görülmektedir. Ayrıca göç edenler ucuz işçi, eğitim ve sosyal yardımlara yönelik tehdit olarak etiketlenmektedir (de Haas, 2024:12). Yukarıdaki anlatılarda da göçten sonra karşılaşılan sorunlardan söz edilmiştir.

Etkili bir anlatının bağlamsal, bilişsel ve normatif özelliğe sahip olması gerekmektedir. Dolayısıyla birbiriyle ilişkili ve belirli karaktere sahip olan olay örgüleri, birbiri ile nedensellik ilişkisi kurar (Maneri 2023:70).

> "Mersin'e göç eden insanlara karşı Mersin yerli halkının yaklaşımlarını üç grupta açıklayabilirim. Birinci grup, daha önce hiç Kürtlerle karşılaşmamış bir gruptur, bunların önyargıları çok olmuş ve göç edenlere mesafeli durmuşlardır. İkinci grup, gerek medya ve gerekse bazı siyasetçilerin olumsuz dilinin etkisi ile Kürtlere karşı ırkçı duygularla yaklaşanlardır. İkinci grupta yer alanlar Mersin'e göç edenlerin biran önce geri gitmesini isteyen ve Kürtlerin iş alanlarına yayılmasını istemeyenlerdir. Üçüncü grup ise daha ılımlı ve öncesinde bir şekilde Kürtlerle karşılaşmış insanlardır. Bu gruptakiler özellikle memurluk, güvenlik görevliliği gibi görevlerle bölgede bulunanlardır. Üçüncü grupta yer alanlar Kürtlerin insani değerler, kültürel kodlar konusundaki realitelerini bildikleri için onlara karşı vefa içinde olmuşlardır. Tabi önyargısı olan gruplar zamanla Kürtleri yakından tanıdığında tavırlarının olumlu anlamda değiştiğini söyleyebilirim. Kürtler artık büyükşehirlerde sınıfsal anlamda seviye atladılar ve yaşamın her alanında kendini var etmişlerdir. Buna bağlı olarak insanlar arasındaki sosyolojik bağlar gelişmiştir. Bu durum, önyargıların kırılmasında etkili olmuştur" (K30, 12.02.2026).

Eylem yoğunluklu anlatılar, duygusal mesafe ile başkalarının davranışlarına karşı verilen tepkileri; tepki yoğunluklu anlatılar ise olumsuz olaylara odaklanmayı ya da empatiyi yansıtır. Doğal olarak eylem modeli korku ve öfke, tepki modeli ise mutluluk ve üzüntü etrafında şekillenir; birincisi planlama ve duyguların kontrolünü, diğeri ise sosyal bağlar ile kayıplara yönelik algısal, bedensel ve bilişsel tepkileri ihtiva eder (Cupchik ve Tassopoulos, 2005:195).

> "Biz Mersin'de kendimize bir yaşam kurmuşuz ve bu memleketi kendi geleceğimiz olarak görüyoruz. Evet, göç sürecinde zorluklar yaşadık; ama bu zorluklar bize Mersin'de yeni yaşam ve fırsatlar sunmuştur. Mersin'in yaşam şartları geniştir, çocuklarımızı okutuyoruz ve bunlar kendilerine bir gelecek kurabiliyorlar" (K9, 08.02.2026). "Biz halen köyümüzde yaşamak isteriz, memleket ile ilgili olumsuz bir haber aldığımızda bununla üzülüyoruz. Biz her mekânda kendimizi Hakkâri kimliğimizle görüp bununla yaşıyoruz. Diğer tüm halklarla iletişim ve dayanışma içinde yaşıyoruz. Hakkâri kültürü, adetleri diğer insanlara da model oluşturabiliyor" (K13, 09.02.2026).

İnsan hafızası, grupların ile kurumların geçmişe ilişkin yorumlarını aktarmak, tanımlamak ve meşrulaştırmak için mücadele ettiği, müzakere ettiği ve işbirliği yaptığı tarihsel olarak koşullanmış bir sosyal alan olarak açıklanabilir (Lukianow, 2026:2).

> "Ben eşimle birlikte yöresel giyim üzerinde çalışıyoruz. İlk olarak benim ve eşimin ailesi kente uyum sağlamakta zorlanmışlardır. Aileler ilk etapta Türkçe bilmedikleri için sorunlar yaşayabilmişlerdir. Günümüzde kente uyum ve insan ilişkileri konusunda sorun yaşamıyoruz" (K10, 08.02.2026). "Biz Mersin'de gördüğümüz rahat yaşam koşullarına rağmen halen Hakkâri hasreti ve özlemi içindeyiz. Yani kendimizi Mersin'e değil Hakkâri'ye ait hissediyoruz. Memleketimize geri dönüşü istiyoruz" (K14, 09.02.2026). "Göç ile Mersin'e gelen kadınlar, kendi aralarında sosyal sorunları çözme ve toplumsal dayanışmada etkin rolleri vardır. Bana göre kadın ailesine de zaman ayırabilmeli aynı zamanda işini de kurabilmelidir. Ben bir kadın olarak dükkân işlerinin dışında peynir ticareti de yapabiliyorum" (K10, 08.02.2026).

Gerçek yaşam hikâyeleri sadece bireyin hayatıyla alakalı olguları aktarmakla kalmaz; aynı zamanda bu olguların önemi, anlatının etkileyiciliğini ve manasını sunar. Anlatım biçimi, okuyucunun konuya yönelik bilişsel ile duygusal bağ kurmasını sağlar. Genelde yaşam öykülerinde birinci ve üçüncü şahsın bakışı önemlidir. Birinci şahıs, anlatımda doğrudan ve kişisel bir deneyim sunarken; üçüncü şahıs anlatımda olaylara daha eleştirel bir bakış açısı ile değerlendirme ve yorumlamaya olanak tanır (Cupchik ve Hilscher, 2004:322). Aşağıdaki anlatılarda farklı duygular dile getirilmiştir.

> "Bana göre Mersin'in hepsini bana verseler de köylerimizde huzur sağlanırsa ve yeterince imkânlar oluşturulursa köyümüze geri dönmeyi düşünürüz" (K12, 09.02.2026). "Biz akraba olarak Mersin'de yaklaşık sekiz yüz aile yaşıyoruz ve kültürümüzü, geleneklerimizi devam ettiriyoruz" (K14, 09.02.2026). "Halen Hakkâri ve Van'daki akrabalarımız ile ilişkilerimiz devam etmektedir. Çoğu zaman memleketten insanlar Mersine tedavi olmak için geldiklerinde misafirimiz olabilmektedir" (K7, 07.02.2026).

> "Mersin'de derneğimiz vardır, bu dernek hayır-şer münasebetlerinde halka destek sunmaktadır. Ayrıca derneğe zorunlu bir aidat ödemiyoruz. Dernek giderlerini genelde maddi durumu iyi durumda olan hemşerilerimiz karşılanmaktadır. Taziye giderleri yakın akrabalar tarafından karşılanmaktadır. Düğünlerde atılan parasal destekler ciddi maddi külfetler oluşturuyor" (K14, 09.02.2026).

> "Mersin sıcaktır bir kenttir, iş imkânı geniştir, her bakımdan rahat yaşam koşulları vardır. Ama bana göre Hakkâri'de imkânlar oluşursa burada yaşan insanların büyük bölümü geri göç edebilir. Bizim aklımız, duygumuz Hakkâri'de yaşayan insanlarımız ile birliktedir. Biz çocuklarımızı da bu bilinçle büyütüyoruz" (K24, 10.02.2026).

> "Taziyeler maddi külfetlerden dolayı üç günden iki güne düşürülmüştür. Diğer Kürtler de bizden etkilenerek bazı adetlerini yeniden şekillendirmektedir. Ayrıca giyim kuşam bakımından da Hakkâri kültürü örnek alınmaktadır" (K14, 09.02.2026). "Mersin ilinde yabancılık hissetmedik; çünkü kendi insanlarımız çoktur ve kültürümüzü burada da yaşayabiliyoruz" (K15, 09.02.2026). "Biz halen de topraklarımızın ve memleketimizin hasreti içindeyiz. Mersin'de ne kadar rahat yaşıyor olsam da kendimi buraya ait hissetmiyorum" (K17, 09.02.2026). "Babamın hala memlekete geri dönme düşüncesi var; fakat biz gençler ise Mersin'deki olanakları memlekette bulamayabiliriz. Bu bağlamda geri dönmeyi düşünmüyoruz" (K21, 10.02.2026). "Burada hayır-şer işlerinde birlikte hareket ediyoruz. Köyümü de çok özlüyorum ve şartlar oluşursa köyüme ya da memleketime dönmeyi düşünürüm. Ben kendimi burada misafir gibi görüyorum" (K22, 10.02.2026). "Başta göç ettiğimizde zorluklar yaşadık; fakat burada akraba ve hemşerilerimizin sayesinde söz konusu zorlukların üstesinde kolay gelebildik. Elbette Doğu'dan göç insanlara karşı ilk başlarda bazı önyargılar vardı. Ama mahallelerimizin büyük kısmı Kürt'tür ve birlikte hareket etmektedirler. Mesela burada aşiretçilik gibi ayrımlar yoktur" (K23, 10.02.2026).

> "Göç ile insanlar işinden, köyünden ve geçim kaynaklarından koparıldığı için boşlukta kalabiliyor. Mersin'e göç eden insanların durumu böyle olunca insanlar akrabaları ile aynı mahallere göç etmeyi tercih etmişlerdir. Bu durum aslında sert bir asimilasyonu da önlemiştir. Zamanla eğitim ve bilinç düzeyleri yükselen insanlar, mahallesinden çıkıp başka kültürlerle karşılaşınca her iki kültürü de sentezleyebilmişlerdir. Bazen kendi kültüründen uzaklaşan ve değerlerini kaybeden insan profili de oluşabilmiştir" (K30, 12.02.2026). "Bizler şahsen buradaki yaşam koşullarından dolayı geri bir göçü düşünmüyoruz" (K23, 10.02.2026). "1987'de çatışmalardan dolayı köyümüz boşaltıldı ve Mersin'e göç ettik. Burada çok sıkıntılar yaşadık. Köyümüzde yol, okul, sağlık kuruluşu yoktu. Biz devlet ve kendi imkânlarımızla son zamanlarda bazı hizmetleri köyümüze götürebildik. Gelinen aşamada burada yaşamaktan memnunuz ve zorunlu olmadıkça geri göçü düşünmemekteyiz. Yazın turistik olarak köyümüze gidebiliriz. Kışın şartlar zordur dolayısıyla yaşam da zorlaşmaktadır" (K27, 12.02.2026).

> "Bana göre Mersin'e göç eden insanlar, Kürt siyasal hareketinin sayesinde kültürlerini ve kimliklerini yaşatıyorlar. Mersin'e göç eden Hakkârililer bilinçlidir ve yaşamın her alanında yer almak istemektedirler" (K29, 12.02.2026).

Yukarıdaki anlatılarda göç sonrasında Mersin iline bir uyum olmakla birlikte memleket hasretinin halen canlı olduğu dile getirilmiştir. Uyumu sağlayan temel unsur göç edenlerin aynı mekânlarda yaşaması eski pratiklerini burada da sürdürmesi olarak ön plana çıkmaktadır. Aynı şekilde göç edenlerin en önemli motivasyon kaynakları akrabaları ile aynı mekanlara yerleşmeleri olmuştur. Bu durum, kültürel asimilasyonu engellediği gibi göç edenlerin birlikte hareket

etmeleri konusunda da olumlu olmuştur. Anlatılarda da göçün sebepleri ve göç sonrası yaşanan durumlar açıklanmıştır. Bununla birlikte zamanla başta eğitim, sağlık ve diğer yaşam standartlarının yükselmesi ile göç eden insanların, göç ettikleri yerlere uyumlarının arttığı ifade edilmiştir. Aşağıda verilen anlatılarda da göç ile beraber insanların sosyal yaşamındaki zorunlu değişimlerin izleri dile getirilmiştir. Anlatılarda dile getirildiği gibi kentleşme ve buna bağlı oluşan bilinçlenme insanların yeni yaşam alanların uyumunu arttırmaktadır.

> "Büyük kentlere göç etmiş insanların yerleştiği mekâna göre sosyolojik ve siyasal yaklaşımları değişebilmektedir. Yani kozmopolit mahallerde yaşayan insanlar ile elit semtlerde yaşayan insanların yaşam pozisyonları farklılık arz eder. Köyü mahalleye taşımış insanlar geleneğine bağlı olabilir ve köyüne geri dönmeyi düşünebilir. Ama kent kültürünü özümsemiş, kentin imkânlarından yararlanan ve elit semtlerde yaşayan insanların geri göçü mümkün olmayabilir; olsa bile bu turistik bağlamda olabilir. Belki ikinci grup köyü geçici bir yayla gibi görebilir. Günümüzde köy özlemi değil de kentlerin boğucu, sıkıcı etkisinden kurtulup kıra yerleşme arzusu ön plana çıkabilir. Ama genel olarak metropole yerleşmiş insanların köyü ya da memleketine geri göç etmek istemleri günümüz gerçekliği ile bağdaşmaz" (K30, 12.02.2026).

Kimlik ve Aidiyet Algısı

Çalışmanın bu bölümünde, Mersin iline göç etmiş Hakkârililerin kentte aidiyetleri ve bu aidiyete bağlı olarak kimlik algısındaki değişimlere yönelik anlatılar yazılmıştır. Aşağıdaki anlatıların çoğunda "Hakkârililik" kimliğinin hala baskın olduğu temel bulgusuna rastlanmıştır. Bunun yanında her ne kadar memlekete hâlâ özlem duyuluyor olsa da geri dönüş şartlarının zayıf olduğu da dile getirilmiştir. Yaşlı bireylerin Mersin'e henüz tam anlamıyla aidiyet geliştiremedikleri, gençlerin ise kente daha fazla uyum sağladıkları görülmektedir. Gençler ve kadınlar kentte iş ve rahat yaşam koşullarına kavuştukları için Mersin'e aidiyet duygusu kurmuşlardır.

> "Biz aile olarak Mersin'de otuz beş yıldır yaşıyoruz; fakat buraya bir aidiyetimiz olduğunu düşünmüyoruz. Bu bağlamda memleketimizde yaşam şartları siyasal, sosyal ve ekonomik olarak iyileştirilirse köyümüze dönmeyi düşünüyoruz" (K5, 07.02.2026). Bana göre biz her ne kadar Mersinde yaşıyor olsak da halen Hakkâri'ye aidiyetimiz devam ediyor. Siyasal ve sosyal nedenlerle Mersin'e aidiyet duygumuz zayıftır" (K4, 07.02.2026). "Bana göre Mersin'e göç eden insanların az bir kısmı isteyerek göç etmiştir; geri kalan çoğunluk zorunlu olarak göç etmiştir. Halen de köyümüze olan bağlılığımız devam ediyor. Köyde toplumsal yaşamımız çok zordu, altı ay boyunca yollar kapalı olurdu" (K7, 07.02.2026). "Yaşı ileride olan insanlar Mersin'e bir aidiyet duygusu taşımamaktadır. Günümüzde köyümüz Şırnak Beytüşşebap'a bağlı olmakla birlikte bizler kendimizi halen Hakkârili olarak görmekteyiz" (K7, 07.02.2026). "Mersinde yaşayan kadınlar, Kürt fikriyatı üzerinde yaşamlarını sürdürüyorlar "(K5, 07.02.2026). "Burada yaşayan Doğu insanları olarak hayır-şer işlerinde birlikte yaşayıp Hakkâri'deki kültürel yaşamımızı devam ettirdik" (K12, 09.02.2026). "Mersinde yaşayan Hakkarililer olarak aşiretçilik yapmıyoruz; ama

> akrabalık düzeyinde aşiret kültürünü yaşıyoruz. Bundan daha önemlisi Hakkârililik ve Kürt kimliğidir" (K3, 07.02.2026).

Bernard Lewis'e (1998:9) göre sosyal ile ekonomik çatışmalar kimlik ve sadakatlerin gelişmesinde önem arz eder. Bu bağlamda kimlikler de üç çeşittir. Birincisi, kan bağı ile oluşur, ikincisi yaşanan mekâna göre şekillenir ve birincisi ile her zaman eşleşmez. Üçüncüsü ise mensup olunan dine veya mezhebe göre şekillenir. Yukarıdaki anlatılarda da kan bağı ile gelen Kürt kimliğinin baskın olduğuna yönelik bulgulara rastlanmıştır.

Göç ve kimlik konusundaki anlatılar iç içe geçmiş; fakat popülizmin yükselişi egemen göç anlatılarına baskı oluşturmuştur. Göçün göç anlatılarında "kriz, acı, yoksulluk" gibi kavramlar ön plana çıkar (Şahin Mencutek, 2020).

Anlatılar, bireysel ve toplumsal kimliklerin inşasına, yaşam biçimlerinin ve sosyal konumların şekillenmesine katkıda bulunur (De Fina & Tseng, 2017: 381). Buna rağmen aşağıdaki anlatılarda da görüldüğü gibi hegemonik kent kültürü geleneksel kültürü toptan yok etmese de olumsuz etkilerde bulunabilir.

> "Bana göre Mersinde yaşayan Hakkârililerin çocukları kültürel olarak modern kültürün etkisinde kalıp kendi gerçekliğine uzak yaşayabiliyorlar. Bu anlamda kültürümüz ve geleneğimizin yeni nesillere aktarılması mümkün görünmüyor" (K4, 07.02.2026). "Biz yetişkinler Hakkâri kültürünü yaşıyoruz; fakat bazı çocuklarımız Kürtçe konuşamıyorlarsa da kendi kültürü ve kimliklerine bağlıdırlar" (K5, 07.02.2026). "Çocuklarımızın bir kısmı Kürtçe bilmiyor" (K6, 07.02.2026). "Gençlerimiz Kürtçe bilmekle birlikte yeterince konuşmamaktadırlar" (K12, 09.02.2026). "Biz kültürümüzle yaşıyoruz; fakat ileride gelecek nesiller bizim gibi davranamayabilir" (K22, 10.02.2026). "Günümüzde gençler sosyal medya ve arkadaş çevrelerinden dolayı kültür ve değerlerine yabancılaşmıştır. Gençler aile ilişkilerini gevşettiğinden dil ve kültürlerinden uzaklaşmaktadır" (K28, 12.02.2026).

Göç, yalnızca coğrafi bir hareketlilik değil, kimlik ve aidiyetin de dönüşüm sürecidir. Zorunlu göç deneyimleri, tarihsel miras, sosyo-politik koşullar ve bireysel mücadelelerin etkisiyle şekillenir. Göç edenler, öyküleri aracılığıyla deneyimlerini yeniden anlamlandırır, egemen anlatılara karşı alternatif söylemler geliştirir ve kolektif hafızanın oluşumuna katkıda bulunur (Jackline, 2025:46). Mersin'e göç eden çoğu Kürt söz konusu kimlik ve kültürel dönüşüme uğramamıştır. Nitekim aşağıdaki anlatılarda da görüldüğü gibi göç edenler dil, kültür ve kimliklerini yaşatmaya ve gelecek nesillere aktarmaya çalışmışlardır. Yani bu insanlar baskın kültür ve kimliğin içinde sosyo-kültürel pratiklerini yaşatmışlardır.

> "Ben Kürt bir kadın olarak çocuklarımı kendi dilimiz ve kültürümüz ile yetiştirmeye çalışıyorum. Tabi aramızda bazı aileler var bu hassasiyetleri taşımamaktadır ya da kendi kültürümüzü aktarmamaktadır" (K9, 08.02.2026). "Biz yaşı ileri seviyede olanlar kültürümüze bağlı yaşıyoruz; ama aynı durum gençler için azdır. Fakat yine de örf ve adetlerimizi gençlere de aktarmaya çalışıyoruz" (K11, 09.02.2026). "Mersin'de çocuklarımızı okutuyoruz özellikle kadınların eğitimine önem veriyoruz. Benim kızlarım

> farklı eğitim seviyelerini tamamlayıp görevler almakla birlikte kendi kültür ve dillerine da bağlı yaşamaktadırlar. Mersin'de düğünlerimiz çok kalabalık geçmektedir" (K13, 09.02.2026). "Biz kadınlar göç ettiğimiz ilk günden günümüze kadar kendi kültürümüzü yaşıyoruz, evde Kürtçe konuşuyoruz" (K17, 09.02.2026). "Biz ilk etapta çocuklarımıza ana dilimizi ve kültürümüzü öğretiyoruz. Bu bizim için en önemli hususdur" (K20, 10.02.2026). "Biz aile olarak yöresel kültürümüze, dilimize ve kimliğimize bağlı olarak yaşamaktayız. Ama kendi kültürümüze bağlılığımız diğer kültürleri ötekileştirmiyor. Hatta kültürel ve geleneksel yaşamımızla komşularımız olan insanları etkileyebiliyoruz. Ben 1995'te yöresel elbiseler dükkânı açarken kimse bununla ilgilenmiyordu; ama günümüzde yöresel elbiselerimizi, farklı kültürden insanlar tercih edebilmektedir" (K10, 08.02.2026). "Biz 38 yıldır Mersinde yaşıyoruz; ama kültürümüzü aynen Hakkâri'de olduğu gibi hatta belki Hakkâri'den daha ziyade yaşıyoruz. Özelde Hakkârililer ve genelde Kürtler olarak Mersinde dilimizi, kimliğimizi yaşayıp gelecek nesillere aktarıyoruz. Mersinde Hakkarililer Derneği vardır ve bu derneğin toplumsal katkıları önem taşımaktadır. Bu derneğe güçlü katılım ve maddi destekler gerekmektedir" (K3, 07.02.2026). "Memlekette belki bazı ayrımlar vardı; ama Mersin'de bizim açışımızda sadece Hakkârililik ve Kürt kimliği önem arz etmektedir. Biz Mersin'de kendi kültürümüzü ve geleneksel yaşantımızı devam ettirmekteyiz" (K24, 10.02.2026). "Bir genç olarak Hakkari kültürünü yaşıyoruz, gençlerin kendi kültürü ile yaşaması ailelerine bağlı bir şeydir. Ama Mersin'de yaşayan gençlerin hepsi kendi değerlerine bağlı değildir. Bazıları Kürtçe konuşmaz" (K28, 12.02.2026).

Göç süreçleri, göç edenlerin "yolculuk öncesi, sırası ve sonrasındaki dilsel ve görsel anlatıları" üzerinden incelendiğinde farklı anlamlar kazanır. Araştırmacının rolü, hikâyeler üretmekten ziyade, var olan hikâyeleri dinlemektir. Bu, araştırmacının görüştüğü ve dinlediği insanların sosyal ve dilsel pratikleriyle uzun süreli bir aşinalığı gerektirirken, önyargıdan kaçınmayı da gerektirir (Canut, 2021:32).

> "Biz ilk göç ettiğimizde ben çocuktum ve bazı mahallerde Kürt olduğumuzu söyleyemiyorduk; çünkü baskılara maruz kalabiliyorduk. Bu anlamda biz Mersin'e aidiyet duygusu hissetmiyorduk" (K8, 08.02.2026). "Yaşadığımız mahallede siyasal ve sosyal olarak özgür davrandık ve kimse bize zorbalıkta bulunmadı. Tabi ilk Mersine geldiğimizde bu şehirde Kürt nüfusu azdı; ama günümüzde Mersin bir Kürt şehridir diyebiliriz" (K1, 06.02.2026). "Yerel halkla ilişkilerimiz iyi durumda olmuştur ve kimse ile sorunlar yaşamadık. Biz yaklaşık kırk yıldır Mersinde yaşıyoruz köydeki bir gün kadar zahmet çekmedik" (K1, 06.02.2026).

Yukarıda verilen anlatılarda göç süreci üzerinde uzun bir süre geçmesine rağmen bazı yaşam pratiklerinin değişmediği; hatta karşılaşılan bazı olumsuz durumların da zamanla olumluya dönüştüğünden söz edilmiştir. Bunu sağlayan temel unsurlardan birisi de kentin vermiş olduğu yaşam konforu ve özgürlük olarak düşünülebilir.

Siyasal Katılım ve Siyasal Temsiliyet

Bu bölümde, Mersin'e göç etmiş Hakkârililerin siyasal tercihleri ve siyaset kurumuna yaklaşımlarına yönelik anlatılara yer verilmiştir. Araştırma bulgularında, Mersin'de yaşayan Hakkârililerin siyasal tercihlerinin etnik kimlikleri ile bağlantılı olduğu ortaya çıkmıştır.

> "Mersin'de yaşayan ailelerin çocukları eğitimlidir ve bir kısmı devlet dairelerinde çalışmaktadır. Gençlerimiz, politik ve kültürel olarak homojendirler; yani tek bir siyasal tercih içindedirler. Mersindeki Hakkârililerinin birlikteliği diğer hakları da etkilemektedir. Bu birlikteliğin arkasındaki temel unsur siyasal bilinç ve siyasal iradenin aynı olmasıdır. Mesela Mersin'de Kürtlerin oyları ile seçilen vekiller ve belediye başkanları hep halkın içindedir ve halkın sorunlarına çözüm üretmeye çalışmaktadır. Burada yaşayan Kürtler ve özelde Hakkârililerin siyasal partilerden maddi beklentileri olmamaktadır. Bizim siyasetten beklentimiz etnik aidiyetimizden gelen haklarımızın yasal olarak tanınmasıdır. Diğer bir beklentimiz Türkiye'deki tüm halkın barış ve huzur içinde yaşamalardır" (K24, 10.02.2026). "Gençlerimiz eğitimlidirler ve ittifak içinde hareket edebildikleri gibi politik davranışlar sergileyebiliyorlar" (K3, 07.02.2026).

> "Buraya göç eden insanların siyasetten temel beklentileri ülke sorunlarının ve özelde Kürt sorunun barış temelinde çözülmesidir. Böylece ülke istikrara ulaşacağı gibi kardeşlik ve birlikte yaşam isteği de güçlenecektir" (K29, 12.02.2026). "Bana göre Mersin'de, halkın bazı medya kuruluşları ve bazı siyasetçilerin ırkçı dilinden etkilenip birbirine saldırması olası değildir. Gelişen dünya gerçekliği bağlamında büyükşehirlerde insanların ortak yaşamı inşa ettiğini söyleyebilirim" (K30, 12.02.2026). "İlk göç ettiğimizde bize karşı ayrımcılık politikaları vardır. Fakat zamanla bize karşı ön yargı azalmıştır. Bunun temel sebebi Mersindeki Kürt halkının birliği, beraberliği ve kültürel yaşamı sayesinde komşularımız olan Mersin yerlilerinin de bundan olumlu anlamda etkilenmesidir" (K2, 06.02.2026).

> "Mersinde yaşayan Kürtler siyasete aktif katılım yaparlar; ama siyaset kurumundan maddi beklentiler içinde olmamaktadırlar. Şunu da ifade edebilirim Mersin'deki DEM Parti'nin (*Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi*) tabanında Hakkârililerin oranı yüksektir. Çünkü tahminen beş bin Hakkârili aile Mersinde yaşamaktadır" (K3, 07.02.2026). "Siyasete aktif katılmaktayız, zaman zaman siyasi parti adaylığı için Hakkârili adayları da bırakabiliyoruz. Ayrıca Mersindeki Hakkârililer olarak kadının siyasette sivrilmesini önemsiyoruz" (K6, 07.02.2026). "Eskiden belediyeler işçi alırken genelde Kürtlere yer vermiyordu; fakat günümüzde oy oranlarımızın artması ile de bu durum değişime uğramıştır. Bana göre Mersinde oy kullanma davranışı etnik ve kültürel aidiyete dayanıyor. Çünkü insanların siyaset kurumundan beklentileri materyalist değildir" (K4, 07.02.2026). "Bizim siyasetten ve siyasetçilerden temel beklentimiz halkın içine daha fazla girip onların sorunlarını dinlemeleridir" (K4, 07.02.2026). "Mersinde az da olsa bazı kesimler halen ayrımcılık yapabilmektedir; ama eskisine nazaran bu ayrımcılık azalmıştır" (K7, 07.02.2026).

Yukarıdaki anlatılarda ön plana çıkan temel hususlar Mersin'e göç eden Hakkârililerin siyaset kurumundan rasyonel beklentileridir. Bu beklentiler, dil, kültür ve etnik yapı üzerinden şekillenmiştir. Ayrıca ilk göç edildiği zaman ki ötekileştirme politikalarının azaldığı ve kadın

özgürlükçü temelde bir siyasetin ön plana çıkarıldığı ifade edilmiştir. Bazı anlatılarda göç ettikleri ilk zamanlarda bir takım siyasal baskılar hissedilmiş olsa da zamanla bu baskıların azaldığı dile getirilmiştir. Bunun sebebi, göç eden insanlar arasındaki dayanışma olarak ifade edilmiştir. Sosyo-politik anlatılar, içi çe geçmiş olayları yorumlamaya yarayan bilişsel araçlardır. Olayların dinamiklerini açıklarken politik eylemler ile gelişmeler arasındaki nedensel ilişkiler genelde örtük olarak sunulur. Çünkü gerçekliğin belirli yönleri seçilerek olay örgüsü içinde yansıtılır (D'amato ve Lucarelli, 2019:4).

> "Mersinde yaşayan Kürtler politik davranabiliyorlar. İlin 13 milletvekilinden 2'sini Kürtlerin desteklediği parti kazanmıştır. Biz burada yoğun yaşadığımız ilçelerde siyaseten birlik oluşturuyoruz ve muhtarlarımızı bile seçebiliyoruz. Bunun sebebi de birlik içinde olmamızdır" (K5, 07.02.2026). "Yaşadığımız Beytüşşebap ilçesine bağlı binlerce köy çatışmalardan dolayı boşaltılmıştır. Bu bağlamda bizler Mersinde siyasal tercihlerimizi dilimizi, kimliğimizi ve kültürümüzü savunan siyasal partilerden yana kullanmaktayız. Fakat az da olsa siyasal tercihler menfaate göre de şekillenebilmektedir. Biz Mersinde genelde DEM Partiyi desteklemekteyiz" (K7, 07.02.2026). "Desteklediğimiz partinin olumsuz yönlerine rağmen siyasal tercihlerimiz değişken olmamaktadır" (K13, 09.02.2026).

Anlatıların başarısı kriz ve dönüştürücü olaylara bağlı değişkenlik gösterebilir; fakat koşulların normale dönmesiyle anlatılar, eski anlamlarına dönebilir (Garcés-Mascareñas ve Pastore, 2025:4133). Bu bağlamda göç ile ilgili anlatıları da daha etraflıca ele almak gerekmektedir. Bazı anlatılar zamanla baskın olabilir, azalabilir hatta ortadan da kalkabilir. Ama bazı anlatılar yerleşik kalıplarda devamlılık gösterebilir. Yukarıdaki anlatılarda da siyasal tercihlerin arka planındaki sosyo-politik gerekçeler dizilmiştir.

> "Ben, günümüzde kadının toplumsal ve siyasal anlamda söz sahibi olduğunu ve özgür olduğunu ifade edebilirim" (K9, 08.02.2026). "Ben genç ve kadın bir esnaf olarak ailemden çok destek aldım ve çevremde kadına olan güvensizliği kırdık. Biz burada da kendi kültürümüz ile büyüdük ve halen korumacı aile yapısı içerisinde bulunuyoruz" (K21, 10.02.2026). "Mersindeki Hakkârililer kadınlara çok önem veriyor hatta bazı toplumsal olaylarda kadınları önümüze katabiliyoruz. Kızlarımız okumaktadır ve yaşamın her alanında yer alabilmektedir" (K7, 07.02.2026). "Biz kadınlar birbirimizin hakkını savunabiliriz. Mesela şiddete uğrayan bir kadına kadın dayanışması ile sahip çıktık. Bunun üzerine kadının eşi pişman olup gelip bize 'eşim ile tekrar bir araya gelmek istiyorum' demiştir. Fakat kadın eşinden ayrılmak için güçlü gerekçelere sahipti ve biz kadının yanında durduk. Ben bir kadın olarak çoğu çifti uzlaştırmışım" (K18, 09.02.2026). "Bir kadın olarak uzun yıllardır Mersinde yaşıyoruz ve kendi kültürümüzü ve geleneklerimizi eskisi gibi burada da devam ettiriyoruz. Ben 11 yaşında iken Mersin iline ailece göç ettik sebebi de siyasal ve toplumsal baskılar olmuştur. Bir taraftan o zamanda yaşanan çatışmalar öte yandan eğitim, sağlık ve ulaşım problemlerinden dolayı göç ettik" (K9, 08.02.2026). "Kadın olarak sivil toplum kuruluşlarına, siyasal partilere katılımlarımız oluyor ve siyasal görüşlerimizi özgürce ifade edebiliyoruz. Bana göre gerek Doğu Anadolu'da ve gerekse

> büyükşehirlerde yaşayan Kürtler bilinçlidir ve kadınlar üzerinde baskı kurmamaktadırlar" (K15, 09.02.2026).

Yukarıdaki anlatılarda kadın dayanışması, kadının özgürlüğü temelinde politik davranabilmesi ve kadının bilinçlenmesi istikametinde bir çerçeve çizilmiştir. Bu anlamda göç kriz sonucu olmuş olsa da beraberinde bir takım avantajlar getirebilmektedir.

> "Biz Doğu Anadolu'da gelen Kürtler olarak Mersin genelinde her zaman Kürt siyasal hareketi adına iki milletvekili çıkarıyor; hatta üçüncüsünü de zorluyoruz. Bu anlamda siyasete aktif ve bilinçli bir katılım yapabiliyoruz" (K8, 08.02.2026). "Ben şahsen siyasette aktif katılmıyorum; ama siyasal tercihlerim kimliğime göre şekil almaktadır" (K11, 09.02.2026). "Mersin'in Akdeniz ve Toroslar ilçelerinde yoğunlukla yaşayan Hakkârililer olarak belediye seçimlerinde seçim sonucunu değiştirecek şekilde etkili olabilmekteyiz. Aynı şekilde Mersin'de yaşayan Kürtler olarak da milletvekili seçimlerinde de ciddi bir oy potansiyelimiz var ve her dönem Kürtlerce desteklenen partiler en az iki milletvekilini meclise gönderebilmektedir. Mersin'de yaşayan Kürtlerin siyasal tercihleri, genelde kimlik aidiyetlerine göre şekillenmektedir. Seçimlerde genelde Kürtlerin siyasal tercihleri belli olduğu için parti adayları bizden oy isteme gereğini duymamaktadır" (K14, 09.02.2026).

Göç ile ilgili anlatılarda, göçün ne olduğunu ve göçü yönetmek, kontrol etmek ya da etkisini azaltmak için neler yapılması gerektiği dile getirilir. Bu anlatıların etkileri bireysel, toplumsal ve siyasi düzeylerde görünür (Şahin Mencutek, 2020:1). Yukarıdaki anlatılarda da göçün olumsuz sonuçlarına karşı siyaseten verilen tepkiler dile getirilerek göç edenlerin siyasal alana yönelik ağırlıkları anlatılmıştır. Göç mitleri, kamuoyuna aktarılan anlatıların temel unsurlarından olup göçü tehdit ya da çözüm olarak çerçeveler; göçmenleri ise kahraman, mağdur veya kötü karakter olarak konumlandırır. Bu anlatılar çoğunlukla siyasal veya çıkar odaklı amaçlar taşır (de Haas, 2024:10).

> "Günümüzde Mersin'de farklı ideoloji veya fikirlere bağlı insanlar yaşamaktadır; fakat bu farklılık ayrımcılık ve ötekileştirmeye sebebiyet vermemektedir. Hatta kültürümüz ve ittifakımız diğer halklara da örnek teşkil etmektedir. Ayrıca Hakkâri insanına yönelik bir güven de vardır" (K14, 09.02.2026). "Biz Mersin'de herhangi bir ayrımcılık ve ötekileştirme ile karşılaşmadık. Bizim bireysel olarak siyaset kurumundan beklentimiz yok; ama siyasal fikirlerimizi ifade etmekten kaçınmıyoruz. Bana göre Mersin'de yaşayan Kürtlerin çoğunluğu belirli bir partiyi destekliyor. Ama yeri geldiği zaman hangi siyasal parti olursa olsun eleştiririz. Siyasal partilerin Yeni Pazar semtine önem vermediklerini düşünüyorum. Hatta biz "tinne köyü[5]" gibi umursanmayan bir yeriz" (K17, 09.02.2026).

Anlatılar, insanlığın realitesini anlama çabalarının önemli bir parçasıdır. Bu bağlamda, politika yapıcılar ve iletişimciler anlaşılmak ve itibar görmek için çalışmalarında anlatılardan yararlanmalıdır (Dennison, 2021:5).

[5] Tinne Köyü, sinema oyuncusu Sermiyan Midyat'ın yönetmenliğindeki "Ay Lav Yu" filminde geçen ve devletçe ihmal edilmiş temsili bir köyü anlatmaktadır.

> "Ben kadınların baskıya uğradığını düşünmüyorum. Kadın kendi yaşamını kendisi inşa etmelidir. Ben bir kadın olarak işimi kurmuşum ve hiçbir baskıya uğramadan işimi yapabiliyorum. Kadının ekonomik bağımsızlığı onu özgür kılar. Hakkârili kadınların burada yaşayan diğer kadınlara rol model oluşturduğunu düşünüyorum. Özellikle giyim kuşam bakımından böyledir" (K18, 09.02.2026). Kadınlar olarak hem kendi kültürümüzü hem de modern kültüre ayak uyduruyoruz. Ben şahsen parti ayrımı yapmadan tüm kesimlere eşit mesafede duruyorum. Elbette bir siyasal ideolojim ve tercihim vardır" (K21, 10.02.2026).

> "Siyaset kurumundan maddi anlamda bir beklentimiz olmamakla birlikte partimiz bellidir ve siyasal tercihlerimiz de bu yönde şekillenmektedir" (K22, 10.02.2026). "Siyasal tercihimiz tek tiptir bunu açıklıkla söyleyebilirim" (K23, 10.02.2026). "Biz 1999'da Yüksekova'dan Mersin'e göç ettik. Sebebi ise bize kuruculuk sistemi dayatıldı ve biz bunu kabul etmediğimiz için göç ettik. Biz memlekette siyasal nedenlerle çok bedel verdik. Buraya geldiğimizde çok perişan durumdaydık. İlk etapta biz tabla üzerinde sebze satıyorduk. Sonrasında tezgâhımızı satıp kendimize bir ev yapabildik. Sonraki süreçte bir bakkaliye dükkânı açtık. Şimdi ekonomik durumumuz iyi durumdadır; fakat bizim gözümüz halen memleketimizdedir. Mesela bir taziye veya düğün Yüksekova'da olunca zevkle gidiyoruz. Ben ileride kesin olarak memleketime dönmeyi düşünüyorum yani buraya bir bağlılık hissetmiyorum. Ben işimi de Yüksekova'ya taşımayı düşünüyorum" (K20, 10.02.2026).

Çıkar grupları, siyasetçiler ve medya göçün arkasında anlatıları çıkarları bağlamında maniple edip kullanabilmektedir (de Haas, 2024:10). Anlatılarda; anlatı tasarımında yararlanılan ölçütler, anlatının ortaya çıktığı mekan ve zaman, anlatının hedef kitlesinin kim olduğu, anlatıyı aktaranın kimliği ve anlatının gizli veya aleni biçimde sunulup sunulmadığı vb. hususlar öne çıkmaktadır (Grimaldi ve diğ., 2013). Yukarıda verilen anlatıda da betimleyici ve nedensellik üzerine inşa edilmiş hususlara yer verilmiştir.

> "Biz Mersin'e akrabalarımızın vasıtası ile göç ettik. İlk yıllarda buradaki Arap ve Yürük halkı bize önyargılı veya olumsuz yaklaşıyorlardı. Hatta biz bazı semtlerde Kürt olduğumuzu söyleyemiyorduk. Ama yıllar geçtikten sonra biz Mersin'de dilimizi özgürce konuşuyoruz, kimliğimizle kendimizi tanımlıyoruz hatta siyasal ideolojimizi serbestçe dile getiriyoruz. Benim siyasetten temel beklentim dilimiz, kültürümüz ve kimliğimizin Anayasal olarak tanınmasıdır. Kürtçenin, Türkçe gibi okullarda okutulmasını istiyoruz" (K20, 10.02.2026). "Mersin'de yaşayan Hakkârililerin temel isteği Türkiye halkının barış ve huzur içinde yaşaması ve toplum içinde kin, nefret gibi olumsuz duyguların atılmasıdır. Hakkâri bizim olduğu kadar Mersin'de bizimdir. Ülke hepimizindir ve hepimiz kendi renkleri ile bu ülkede kıyamete kadar birlikte yaşayacağız. Umarız ülkenin huzuru ve barışı çok daha iyi seviyelere ulaşır" (K25, 11.02.2026).

Anlatı, bireylerin tecrübelerini zihinsel olarak düzenleyip anlamlandırmalarını sağlayan, bilgi aktarımında anlam ile duyguyu birleştirerek tasarımı işlevselliğin ötesine taşıyan ve aynı

zamanda sanatsal üretimlerin yanı sıra kimlik ve benlik anlamlandırmasına da katkıda bulunan önemli bir kavramdır (Grimaldi ve diğ., 2013).

> "İnsanlar bilinçlenmiş, yapay zeka ve en ileri teknoloji çağında yaşıyor ve bu anlamda her şeyin farkındadır. Siyasal partilerin görevi topluma hizmet etmektir. Siyasetten beklentimiz, dünya gerçeklerine uygun hareket edip halka en güzel yaşamı sunmaları, dürüst davranmaları ve halkın refah düzeyini arttırmalıdır. En önemlisi de siyaset kurumu iç barışı ve insanların kendilerini güvende hissetmesini sağlamalıdır" (K26, 11.02.2026).

Gazeteler ve sosyal medya tarafından şişirilen anlatıları ve çerçevesini etkileyen temel faktör siyasal yönelimlerdir. Damgalayıcı dil, tehdit edici karikatürler gazeteler tarafından kullanılırken aynı zamanda duygusal dil ile komplo teorileri üretirler (Maneri 2023:71-72). Fakat yukarıdaki anlatıda da dile getirildiği gibi toplumun siyasal beklenti ve talepleri farklı olmakla beraber bu talepler aynı eksende de birleşebilmektedir.

> "Feodal yaşam ilişkileri içinde en çok kadınlar eziliyordu. İşçi sınıfı, komünist tarafların eşitlik, özgürlük kavramları en çok da kadınlarda karşılık bulmuştur. Kadın hareketleri metropollerde sol siyasal çizgiye yakın durunca, göç etmiş kadınlar da bu düşüncelere sarılmışlardır. Tabi göç, kadınların yaklaşma uzaklaşma davranışları da ortaya çıkarmıştır. Çünkü bir taraftan özgürlüğü almak adına yaklaşma; öte taraftan yeni bir tehlikeyle karşılaşmamak için uzaklaşma davranışı gösterilmiştir. Göçle gelen kitleler kolektif davranış içinde ve homojen siyasal tercihlerde bulunabilmektedir" (K30, 12.02.2026).

Küresel bağlamda adalet konusunda üç farklı bakış açısı vardır: bunlar "tahakkümden uzak adalet, tarafsızlık adaleti ve karşılıklı birbirini tanıma adaletidir" (D'amato ve Lucarelli, 2019:6). Göçün sebeplerinden birisi siyasi baskı ve şiddet olsa da, bu faktörler insanları hareket etme yeteneğinden de mahrum bırakabilir ya da aile ve topluluk üyelerini korumak amaçlı olarak göçü engelleyebilir (de Haas, 2021:25). Yukarıdaki anlatının son cümlesinde "homojen siyasal tercih" ile göç etmiş insanların dil ve etnik aidiyetlerine bağlı olarak aynı siyasal kulvarda yer aldığı anlatılmak istenmiştir.

Bu başlık altında verilen tüm anlatılar, Mersin'de farklı etnik aidiyet ve siyasal kimliklerin bir arada yaşamasına ilişkin çift yönlü bir algı yapısını ortaya koymaktadır. Anlatılarda, uyum, birlikte yaşama ve çatışmasızlık gibi hususlar öncelenmiştir. Günümüzde Mersin'deki farklı ideolojik ve etnik gruplar arasında ötekileştirmeden çok bir arada yaşama kültürünün varlığına vurgu yapılmıştır. Aynı şekilde başka ilden Mersin'e göç eden insanlara yönelik güven duygusunun ifade edilmesi, genelleştirici bir "sosyal sermaye" olarak okunabilir. Siyasal temsil ve siyasal iradenin toplumsal alana yansıması konusunda Hakkarililerin etkin olduğu anlatısı temel vurgulardandır. Bununla beraber bazı anlatılarda eleştirel bir dil de mevcuttur. Eleştirel anlatıda, az da olsa siyasal temsil ve yerel hizmetlerin dağılımına yönelik bir hoşnutsuzluk dile getirilmiştir. Bu bağlamda bazı semtlerde yapısal eşitsizliklerin halen mevcut olduğu dile getirilmiştir. Her şeye rağmen sosyal ve siyasal anlamda birlikte yaşama kültürünün baskın olduğu ön plana çıkmaktadır.

Ekonomik Hayat ve Kamusal Hizmetlere Erişim

Bu başlık altında Mersin'e göç etmiş insanların ekonomik olarak karşılaştıkları problemler ve bunlarla başa geçme anlatılarına yer verilmiştir.

> "Biz Mersinde işçilikten esnaflığa kadar farklı işlerde çalıştık, çocuklarımızı okuttuk" (K1, 06.02.2026). "Genellikle işçi olarak çalıştık; ama esnaflık da yapan akrabalarımız olmuştur" (K3, 07.02.2026). "Başta maddi durumlarımız kötü olduğundan çocuklarımızı okutamıyorduk" (K5, 07.02.2026). "Biz 1989'da köyde çıkan çatışmalar ve olumsuz durumdan dolayı göç ettik. Göç etmeden elimizdeki hayvanları sattık ve kısa zamanda gelirimiz tükendi. İlk etapta Adana sonra Mersine göç ettik. Ben ve kardeşimin nüfusu 14 kişiden oluşuyordu. Biz inşaatlarda, bahçelerde çalışarak yavaş yavaş ekonomik durumumuzu iyileştirmeye çalıştık. Şuanda çocuklarımız kendilerine serbest çalışıyorlar ve maddi durumumuz iyidir" (K6, 07.02.2026). "Mersin'e göç ettiğimizde kimseyi tanımıyorduk buna bağlı olarak çok güçlük yaşadık. Kardeşimle birlikte uzun yıllar işçilik yaptık; zamanla ailemiz çoğaldı ve esnaflığa başladık" (K4, 07.02.2026). "Ailem göç ettikten bir yıl sonra 1990'da Mersin'de doğdum. Üniversite okudum ama genç yaşta ticarete atıldım. Bir Hakkârili olarak memleketimde yaşamak isterdim; ama yaşam şartları önümüze böyle bir seçenek sundu" (K28, 12.02.2026). "Biz ilk göç ettiğimizde işçilikte çalıştık ama sonraki süreçte yeteneklerimize göre farklı işlere giriştik. Herkes kendi yetenek ve kabiliyetlerine göre kendine bir çalışma yaşamı seçmektedir. Her şeyin başı işimizi sevmememizdir, eğer bunu yapabilirsek işimizde başarılı da oluruz. Ben bir kadın olarak esnaflık yapıyorum ve iş yerimde yedi kadını istihdam ediyorum. Bu durum beni çok mutlu etmektedir" (K9, 08.02.2026).

Yukarıdaki anlatılarda göç ile birlikte yaşanan ekonomik sıkıntılar ve bunlarla başa geçme yöntemleri anlatılmıştır. Burada en önemli husus, göç eden insanların her türlü olumsuzluğa rağmen verdikleri çabalar olmuştur. Görüşülen insanlar, Mersin ilinde emek vererek elde ettikleri yaşam koşullarının memleket hasretini tamamen silmese bile onlara söz konusu kentte daimi bir bağlılık sağladığını ifade etmişlerdir. De Haas'ın (2021:5) aktardığına göre, neo-klasik teorilerde göçün altındaki etken itme-çekme unsurlarıdır. Neo-klasik teoriler kaynak ve hedef yerler arasındaki gelir ve fırsat farklılıkları üzerinden yorumlar. Fonksiyonalist göç teorisi ise toplumu birbirine bağlı parçalardan müteşekkil sistem olarak görür. Ayrıca bu teori, göçü mal, para gibi kaynakların çift yönlü akışıyla kaynak ve hedef toplumlarda üretkenliğe, refah ve eşitliğe olumlu katkı verir.

> "Biz Mersin'de kiralara girdik, işimiz yoktu, kadınların çalışma şartları kısıtlıydı bu anlamda çok sıkıntılar çektik. İlk zamanlarda Mersin'de toplumsal ön yargı ve baskılarla karşılaşabiliyorduk; ama günümüzde bu durum olumlu anlamda değişmiştir. Tabi biz buradaki yaşamı kendimiz inşa ettik, kimseden destek almadık ve kendi ayaklarımız üzerinde durabildik" (K9, 08.02.2026). "Mersine göç etmiş kadınların resmi kurumlarda istihdam oranları düşüktür. Mesela eşi vefat etmiş bir kadının eşinin ailesinden maddi destek alması azdır, bunun yanında ekonomik olarak güçlük çeken kadınlar devletten asgari bir destek alsalar da bu yetersizdir. Dolayısıyla kadının işini kurması ve kendi ayakları üzerinde durması gerekmektedir" (K9, 08.02.2026). "Ailem 1990'lı yıllarda Mersin'e

> işsizlikten dolayı göç etmiştir. Babam ve ailenin erkekleri inşaatlarda çalışarak geçimlerini sağlamışlardır. Ben de bir kadın olarak yöresel Kürt kadın elbiseleri üzerinde dükkân açıp terzilik yaptım. Dükkânımda yöresel elbise dediğimiz kiras-fistan tasarlayıp dükkânımda satıp veya kiralayarak geçimimi sağlamaktayım" (K10, 08.02.2026). "Büyükşehirlerin yaşam koşulları ağır olduğundan kadın ve erkek birlikte çalışmak durumunda kalabilir. Bu çalışma zorunluluğu kadına özgüven kazandırıyor" (K16, 09.02.2026).

Yukarıda verilen anlatılarda göç sonrası karşılaşılan durumlar anlatılmakla birlikte özellikle kadının göçün getirdiği olumsuz durumlar karşısındaki konumu ifade edilmeye çalışılmıştır. Anlatılarda kadınların kamusal alanlarda istihdam oranlarının düşük olması dile getirilmiştir. Kadınlar bu durum ile başa çıkmak için memleketlerinin kültürel yapısından da faydalanarak esnaflığa girişmişler ve bunda başarılı olarak kendilerine bir hayat kurmuşlardır. Görüşülen kadınlar, Mersin ilinde elde ettikleri ekonomik konumları sayesinde kadının bilinçlenip özgürleştiğini dile getirmişlerdir. Bu durum, büyük şehirlerin yaşam zorluklarına rağmen kadınlara ekonomik, sosyal ve siyasal olarak fırsatlar sunduğunu kavratmaktadır.

> "Nüfusumuz arttığı için köylerimizde şartlar iyi duruma getirilirse bile köye geri dönüş imkân dâhilinde değildir. Çünkü köydeki arsalarımız bize yeterli bir ekonomik yaşam sunamamaktadır" (K11, 09.02.2026). "Şu durumu dile getirmek lazımdır ki Mersin'e göç eden bazı insanlar halen ekonomik sorunlar yaşamaktadır. Bizler derneğin de desteği ile ekonomik durumu iyi olmayan insanlarımıza yardımlar bulmaya çalışmaktayız" (K24, 10.02.2026). "Biz işçi olduğumuz için buradaki yerel halkın işçi olarak bize ihtiyaçları vardı. Bu anlamda ilişkilerimiz iyi durumdaydı" (K11, 09.02.2026). "Mersin kentinin iş imkânlarının çoğunluğu Kürtlerin elindedir. Kürtler köylerde bile arsa almışlar ve bunların büyük bölümü işverendir" (K25, 11.02.2026). "Günümüzde Mersin'de insanların ekonomik düzeyi iyidir; fakat ülkenin genel enflasyon durumuna göre dalgalanmalar olmaktadır. Eğer memlekette yaşam şartları düzeltilirse insanlar geri göç yapabilir ve mevsimlik göç de olabilir" (K26, 11.02.2026). "Zor şartlarda zorunlu bir göç yaşadık; ama bu süreç bize eğitim, sağlık ve sosyal yaşam konusunda avantajlar sağladı. Eğer siyasi şartlardan dolayı göç olmasaydı yine de ekonomik nedenlerle göçler yaşanabilirdi. Çünkü köylerde yaşam alanları dar ve avantajlar kısıtlıydı. Metropollere göç ile birlikte Doğu Anadolu insanına yönelik olumsuz algıların da zamanla kırıldığını düşünüyorum" (K26, 11.02.2026).

Yapılan araştırmada çoğu görüşmeci halen memleketleri ile bağlarının olduğunu ve imkânlar sağlanırsa tersine göç bile gerçekleşebileceğini ifade etmiştir. Fakat gerçekçi bir değerlendirme ile konuya yaklaşılırsa Mersin ilinin oraya göç etmiş insanlara verdiği imkânlar önceki cümlede dile getirilen talebi çürütmektedir. Özellikle gençler, kentteki iş ve yaşam koşullarının eski yaşama geri dönüşü zorlaştırdığını ve Mersin'de çok iyi şartlarda özgürce geçindiklerini dile getirmişlerdir. Memlekete devamlı geri dönüş değil de sadece belirli mevsimlerde turistik amaçlı geziler yapılabileceği ifade edilmiştir. Çünkü eski yaşam alanlarının ekonomik ve sosyal anlamda insana iyi yaşam koşulları vermediği dile getirilmiştir. Her ne kadar yaşı ilerlemiş insanlar halen memleketlerine geri dönmeyi arzularsa da hayatın gerçekleri onların önüne farklı seçenekler sunmaktadır. James Dennison'un (2021:5) aktarımı ile bir anlatının önemi kısmen onun

inandırıcılığına bağlıdır. Anlatının "içsel ve teorik olarak mantıklı olması ve dışsal olarak kanıtlarla desteklenmesi gerekir". Saskia Witteborn'a (2012) göre bir olaya tanıklık eden kişi, genelde devletin veya ülkenin sosyo-politik, ekonomik ile ideolojik yapısında söz sahibi değildir. Bu referanstan da anlaşıldığı gibi insanların bireysel arzuları ile yaşamın hakikatleri arasında önemli farklar vardır.

> "Mersin'e göç eden kadınların çoğunluğu iş hayatına atılmasına rağmen kültürel yaşayışı içindeki sorumluluklarını da yerine getirebilmektedir. Yani göç ile metropole yerleşmiş; ama eğitim düzeyi düşük olan kadınlar radikal feminist ilişkiler içinde değillerdir. Tabi göç ile kente yerleşmelerine rağmen eğitim düzeyi yüksek kadınların biraz daha feminist yaklaşıma yakın olduğunu söyleyebiliriz. Tabi kadınların aile geleneği ile hareket etmesi aile yapısını korumaya yönelik davranışlardır" (K30, 12.02.2026).

Kadınların sosyal ve siyasal hayata yönelik etkileşimleri yaşadıkları mekândan çok bireysel yetenek ve çabalarına bağlıdır. Burada eğitimin de etkisini göz ardı etmemek gerekmektedir. Görüşme yapılan bazı kadınlar, hem geleneksel aidiyetlerine bağlı olmuşlardır hem de çağın gereklerine de uygun hareket ettiklerini ifade etmişlerdir. Mersin'de yaşamalarına rağmen ev hanımı olan kadınlar, esnaflığa başlamış ve eğitim düzeyi yükselmiş kadınlara göre biraz daha eski yaşam pratiklerine bağlı olabilmişlerdir. Bilinç düzeyi yüksek kadınlar ise daha eleştirel ve sorgulayıcı bir anlayışta olmuşlardır. Genel bir değerlendirme yapıldığında, Mersin'e göç eden bireylerin temel motivasyonunun, elde ettikleri ekonomik ve sosyal imkânların etkisiyle şekillenen refah ve buna eşlik eden bilinç düzeyi olduğu anlaşılmaktadır. Görüşmeler boyunca ekonomik anlamda yapılan temel gözlem ve buna bağlı tespit, Mersin ilinde iş ve istihdam koşullarının fazla olması ve bazı insanların bunu iyi değerlendirmiş olmalarıdır. Mesela birbiri ile akraba olan bazı görüşmeciler göç ettiklerinde tarlada işçi olarak çalıştıklarını sonra tabla üzerinde sebze sattıklarını ifade etmişlerdir. Fakat sonraki süreçte küçük bir dükkân açıp esnaflığa başlamışlardır. Zamanla bu küçük dükkânı mağazaya çevirerek ekonomik olarak iyi bir konuma gelmişlerdir. Sayıları az da olsa bazı insanlar geldikleri günlerdeki gibi halen işçi olduklarını ifade etmişlerdir. Bu durumun nedeni, göç eden bireylerin sahip oldukları kişisel yetkinlikler ve yaşamı anlamlandırma şekilleri ilişkili olduğu, gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen bulgularla anlaşılmıştır.

Değerlendirme ve Sonuç

Bu araştırma için hazırlanan sorular bağlamında göçün sebep ve sonuçlarına yönelik önemli veriler ortaya çıkmıştır. Hemen hemen tüm katılımcılar, göçün temel sebebini 1990'lı yıllardaki çatışmalı durum ve işsizlik olarak görmüştür. Yapılan araştırmaya göre Mersin iline göç eden Hakkârililerin temel uğraş alanları işçilik (bahçelerde meyve sebze toplama, inşaat işçiliği vb.), esnaflık (sebze-meyve alım satımı, lokanta işletme, seyyar satıcılık vb.) olmuştur. Katılımcılar, göç ettikleri ilk yıllarda Mersin'deki yerleşik halkın bir kısmının kendilerine kiralık ev vermediğini, kendilerine karşı olumsuz bir bakış açısının olduğunu dile getirmişlerdir. Göç edenlerin bir kısmı, öncelikle Türkçe bilmedikleri için çok zorlandıklarını ve kendilerini ifade

edemedikleri için ciddi sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bunlar sonraki yıllarda kente uyum sağlanmaya çalışılmıştır. Görüşme yapılanların zihninde memleket hasreti canlılığını korumaktadır; hatta bazıları memlekette imkânlar (kırsal alanlara beledi hizmetler verilirse, eğitim ve sağlık kurumları inşa edilirse vb.) oluşturulursa Hakkâri'deki yaşam alanlarına tersine göç yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Bu oran yaşı altmış üzerinde olan insanlarda yoğunluk göstermiştir. Bu kategorideki katılımcıların Mersin iline aidiyetleri zayıf olmuştur ve her platformda kendilerini Hakkârili kimliği ile ön plana çıkarmışlardır. Yapılan görüşmelere göre göç eden Hakkârililerin siyasal davranışları kültür ve kimliklerine bağlı olarak aynı siyasal hatta ilerlemiştir. Başka bir ifade ile siyasal davranışları çeşitlilik arz etmemiştir. Dahası bireysel anlamda siyaset kurumundan bireysel beklentilerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Siyaset kurumunda temel beklentiler arasında Kürt sorununun yasal olarak çözülmesi, ülkede barış ve istikrarın hâkim kılınması gibi olmuştur. Katılımcılar Mersin ilinin çalışma ve istihdam bakımından iyi durumda olduğunu ifade ederek devlet kurumlarında çalışmayı ikinci plana atmışlardır. Nitekim görüşülen bazı kimseler çocuklarının üniversite mezunu olduğunu söylemiş; fakat bu çocukların ticarete veya esnaflığa atılmasını daha uygun gördüklerini ifade etmişlerdir. Mersinde yaşayan Hakkârililer sosyolojik olarak kültürlerini yaşamaktadırlar, hayır-şer işlerinde birlikte hareket etmektedirler, çocukları anadilleri olan Kürtçeyi konuşmaktadırlar. Göç ile birlikte genç nesillerin okuma-yazma oranları artmıştır ve buna bağlı olarak hayatlarında ciddi değişikliklerin olduğunu ifade edebiliriz. Öte yandan göç ile birlikte kadınların toplumsal yaşam alanlarındaki görünürlüğü artmış ve eğitim düzeyleri yükselmiştir. Bu bağlamda kırsal alanda zor şartlarda yaşamını sağlayan kadınların, göçten sonra şehirde yetenekleri doğrultusunda işyeri açıp geçimlerini sağlamaları ve özgürce davranmaları krizin avantaja dönüştürüldüğünün kanıtı olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla kadınların özgür yaşam koşullarında kendi kültürünü ve kimliği ile büyükşehirde yaşaması onlara fırsatlar yaratmıştır. Mesela K10 gibi Mersin'de Hakkârili kadınların yöresel elbise dükkânını açması ve kendine bu alanda istihdam yaratması bu görüşümüzün temel dayanaklarından sadece bir tanesidir.

Çalışmanın bulgularında, Hakkâri'den Mersin'e göç eden bireylerin sadece mekânsal bir yer değiştirme yapmadıklarını, bunun yanında etnik, dilsel ve kültürel anlamda da sosyal ve siyasal aidiyetlerini Mersin'e taşıdıkları ortaya çıkmıştır. Çünkü görüşülen tüm katılımcıların kültürel, sosyal ve siyasal tercihlerinin benzer olduğu bulgusuna rastlanmıştır. Katılımcılar kültürel pratiklerini koruduklarını, hemşeri ağlarının geniş olduğu, kaynak şehrin hafızasını canlı tutup hedef şehre taşıdıklarını ve siyasal tercihlerinin kolektif olduğunu ifade etmişlerdir. Yapılan görüşmelerde katılımcılar, destekledikleri siyasal partilerin isimlerini çok dile getirmemiş olsalar da siyasal tercihlerinin homojen olduğu anlaşılmıştır. Siyasal tercihlerin homojen veya belirli bir siyasal hatta yoğunlaşması bilinçli tercihin yanında etnik milliyetçilik ve korunma duygusundan geldiğini söyleyebiliriz. Bir diğer bulgu ise uzun yıllardan beridir Mersin'e göç etmiş ve yaşı altmış üzerindeki bazı katılımcılar memleketlerine geri göç etmeyi istediklerini ifade etmişlerdir. Bunlar genelde ekonomik durumu iyi olan bireylerdir. Fakat gençler ve işsizlikten dolayı Mersin'e göç edenler memleketlerine geri dönüşü düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Ama

genel çerçevede, hemen hemen tüm katılımcılar memleket sevgisi içinde olduğunu, dil, kültür ve kimliklerine bağlı olduklarını dile getirmişlerdir.

Sonuç olarak bu çalışmanın konusu olan göçün temel nedenleri: çatışma, işsizlik, göç eden insanların iç çekişmeleri olarak ortaya çıkmıştır. Göç sürecinde Mersin ilinin tercih edilmesinin nedeni bu ilin iş imkânlarının geniş olması, ikliminin sıcak olması ve en önemlisi daha önce Mersin'e göç etmiş akrabalarının yanına yerleşme istediğidir. İlk göç edildiğinde sosyal, ekonomik ve siyasal bağlamda bazı sorunlarla karşılaşılmışsa da Mersin'de edinilen sosyal sermayenin etkisi ile bu sorunlar aşılmıştır. Kente uyum ve aidiyet yaş, cinsiyet ve eğitim durumuna göre değişkenlik göstermiştir. Kadınlar ve gençler, ailelerinin göç ettiği yerlere bir bağlılık hissetse de Mersin'de yaşamayı daha rasyonel bulmuşlardır. Yaşı altmış üstü görüşmeciler halen Mersin'e aidiyet hissetmediklerini ve imkân oluşursa tersine bir göç yapabileceklerini ifade etmişlerdir. Öte yandan yapılan araştırma bulgularında Mersin'e göç etmiş Hakkârililerin aşiret, kabile bağlarını tamamen göz ardı etmese de onlar en önemli husus hemşerilik hukuku olmuştur. Örneğin Hakkâri'de iken hiçbir ilişkisi olmayan ve farklı aşiretsel bağları olan insanlar, Mersin'de uzlaşı ve kardeşlik bağları içinde birbirlerine bağlı olduklarını ve hiçbir ayrım gözetmediklerini ifade etmişlerdir. Araştırma bulgularında ortaya çıktığı üzere Mersin'e göç eden insanlar sosyo-politik olarak iyi bir pozisyon yakalamışlardır. Bu insanlar memleketleri ile olan bağlarını da asla gevşetmemişlerdir ve görüşme yapılan çoğu birey bu cümlenin devamındaki anlatıda verilen talebi dile getirilmişlerdir. Bu talep "*Benim temel beklentim, halkımızın memlekete sahip çıkması, doğasını koruması, yatırım yapması, tarım ve hayvancılığın geliştirilmesidir*" (K24, 10.02.2026) şeklinde olmuştur.

Teşekkür

Bu çalışma mali olarak Hakkâri Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Birimi tarafından karşılanmıştır. BAP tarafından 26/12/2025 tarih ve SB26BAP1 numara ile onaylanan projede çalışmaya verilen mali destek için üniversite rektörü Sayın Prof. Dr. Musa GENÇCELEP ve birimin diğer çalışanlarına teşekkür ederim. Ayrıca saha araştırması boyunca bana her türlü desteği veren akrabam Sayın Selim Özlü, Mersin Hakkarililer Derneği Başkanı Sayın İsa Kurt ve burada isimlerini tek tek anamadığım diğer tüm katılımcılara canı gönülden teşekkür ederim.

Yapay Zekâ Politikası

Araştırma sorularının yapılandırılması, bazı cümlelerin gramer bağlamında düzeltilmesi ve anlatımının akıcı hâle getirilmesi süreçlerinde ChatGPT'nin ücretsiz sürümünden yararlanılmıştır.

Kaynaklar

Canut, C. (2021). Can "migrants" speak? Voices, narratives and performances. C. E. Skalle and A. M. Gjesdal (Eds.), *Transnational Narratives of Migration and Exile: Perspectives from the Humanitie* (pp. 18–44). Scandinavian University Press. https://doi.org/10.18261/9788215042428-2021-01

Cupchik, G. C. & Hilscher, M. C. (2004). Personal Life-Narratives in An Evolutionary Context. *Journal of Cultural and Evolutionary Psychology*, 2 (3–4), 321–336.

Cupchik, G. C. & Tassopoulos, M. (2005). Action and Reaction Themes in Personal Life-Narratives. *Journal of Cultural and Evolutionary Psychology*, *3*(2), 195–212.

D'amato, S. & Lucarelli, S. (2019). Talking migration: narratives of migration and justice claims in the European migration system of governance. *The International Spectator*, *54*(3), 1-17.

Danto, A. C. (1985). *Narration and Knowledge: Including the integral text of Analytical philosophy of history.* New York: Colimibia University Press.

De Fina, A. & Georgakopoulou, A. (2012). *Analyzing Narrative: Discourse and Sociolinguistic Perspectives*. Cambridge University Press.

De Fina, A. (2003). Crossıng Borders: Time, Space, and Disorientation in Narrative. *Narrative Inquiry*, *13*(2),367–391. Doi: https://doi.org/10.1075/ni.13.2.08def.

De Fina, A., & Tseng, A. (2017). Narrative in the study of migrants. In S. Canagarajah (Ed.), The Routledge handbook of migration and language (pp. 381–396). New York, NY: Routledge.

de Haas, H. (2021). A theory of migration: the aspirations capabilities framework. *Comparative Migration Studies*, *9*(8), 1-36.

de Haas, H. (2024). Changing the migration narrative: On the power of discourse, propaganda and truth distortion. IMI Working Paper No. 181/PACES Project Working Paper No. 3. Amsterdam: University of Amsterdam.

Dennison, J. (2021). *Immigration narratives in the Euro-Mediterranean region: what people believe and why*. Developed for ICMPD under the EU funded programme EUROMED Migration V by the Observatory of Public Attitudes to Migration , Migration Policy Centre, European University Institute, Florence.
https://www.icmpd.org/file/download/53924/file/Migration%2520narratives%2520in%2520the%2520Euromed%2520region_what%2520people%2520think%2520and%2520why_EN.pdf.

https://www.academia.edu/104270089/Analyzing_narrative_discourse_and_sociolingu istic_perspectives

Eastmond, M. (2007). Stories as lived experience: Narratives in forced migration research. *Journal of Refugee Studies*, *20*(2), 248-264. Doi:10.1093/jrs/fem007.

Evliyaoğlu, S. (2020). Anlatının Temel Kavramları ve Sinema. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(1), 345-384. https://doi.org/10.30561/sinopusd.710856

Fludernik, M. (1993). Narratology in Context. Originalbeitrag erschienen in: *Poetics today*, (14), 729-761.

Fludernik, M. (2009). *An Introduction to Narratology*. P. Häusler-Greenfield & M. Fludernik (Trans.), Routledge Publication.

Garcés-Mascareñas, B., & Pastore, F. (2025). The making of migration narratives: Understanding processes and gauging impacts. Journal of Ethnic and Migration Studies, 51(16), 4119–4137. https://doi.org/10.1080/1369183X.2025.2523107

Ghorashi, H. (2007). Giving silence a chance: The importance of life stories for research on refugees. *Journal of Refugee Studies*, *21*(1), 117-132.

Gorospe, A. E. (2007). Narrative and Identity: An Ethical Reading of Exodus 4. R. A. Culpepper and E. van Wolde (Eds.), Brill Publications.

Greimas, A.J., Courtès, J., & Rengstorf, M. (1976). The cognitive dimension of narrative discourse. New Literary History, 7(3), 433–447.

Griffin, F. J. (1995). Who set you flowi?. The African-American migration narrative, A. Rampersad & S. Fisher Fishkin (Eds.), New York, NY: Oxford University Press.

Grimaldi, S., Fokkinga, S., & Ocnarescu, I. (2013). Narratives in design: A study of the types, applications and functions of narratives in design practice. In Proceedings of the 6th International Conference on Designing Pleasurable Products and Interfaces (DPPI 2013) (pp. 201–210). New York, NY: ACM. https://doi.org/10.1145/2513506.2513528.

Honohan, I. (2014). Domination and migration: an alternative approach to the legitimacy of migration controls, *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, 17(1), 31-48.

Jackline, A. (2025). Narratives of Migration: Stories of Displacement and Resilience. *Eurasian Experiment Journal of Arts and Management (EEJAM)*. *7*(3), 44-47.

Kümbetoğlu, B. (2008). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma* (2.Baskı). Bağlam Yayınları.

Labov, W., & Waletzky, J. (1967). Narrative analysis: Oral versions of personal experience. In J. Helm (Ed.), Essays on the verbal and visual arts: Proceedings of the 1966 annual spring meeting of the American Ethnological Society (pp. 12–44). Seattle, WA: University of Washington Press

Lee, E. S. (1966). A Theory of Migration. *Demography*, *3*(1), 47-57. Doi: 10.2307/2060063.

Lewis, B. (1998). *Ortadoğu'nun Çoklu Kimliği*. M. Harmancı (Çev.), Sabah Gazetesi Yayınları.

Lule, J. (1990). Telling the Story of Story: Journalism History and Narrative Theory. *American Journalism*, 7(4), 259-274, DOI: 10.1080/08821127.1990.10731307.

Lukianow, M. (2026). *Memory in Postmigration Communities: Field of Memory*. Routledge: Francis and Taylor Group.

Maneri, M. (2023). *A comparative analysis of migration narratives in traditional and social media*. BRIDGES Working Papers 11, EU Project (No:101004564). https://www.bridges-migration.eu/publications/a-comparative-analysis-of-migration-narratives-in-traditional-and-social-media/

Rimmon-Kenan, S. (1983/2002). *Narrative Fiction: Contemporary Poetics* (2. Ed.). London and New York: Routledge Taylor and Francis Group Press.

Savile, A. (1989). Narrative Theory: Ancient or Modern?, *Philosophical Papers*, *18*(1), 27-51, DOI: 10.1080/05568648909506309.

Şahin Mencutek, Z. (2020). *Migration Narratives in Policy and Politics*. A. Triandafyllidou and U. George (Eds.), The Working Papers (No: 2020/17) Series is produced jointly by the Ryerson Centre for Immigration and Settlement (RCIS) and the CERC in Migration and Integration, Ryerson University.

Uslu, F., & Demir, E. (2023). Nitel Bir Veri Toplama Tekniği: Derinlemesine Görüşme. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, *40*(1), 289-299. https://doi.org/10.32600/huefd.1184085

Witteborn, S. (2012). Testimonio and Spaces of Rıik: A forced migrant perspective. *Cultural Studies*, 26(4), 421–441. https://doi.org/10.1080/09502386.2011.587881

Türk Dil Kurumu (TDK) Sözlükleri. Ankara: Türk Dil Kurumu. 28.04.2026 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

EXTENDED ABSTRACT IN ENGLISH

Socio-Political Dynamics of Migration from Hakkari to Mersin in the Context of Identity, Belonging, and Adaptation

Throughout history, people have constantly migrated from one place to another, whether by choice or out of necessity. The direction of this migration, as well as the countries of origin and destination, have varied depending on the social, cultural, and political conditions of the time. The core aspect of migration is the relocation of people—a process that can bring about various outcomes, such as the need for adaptation, cultural exclusion, ethnic discrimination, or social integration. Migration is categorized into two types—internal and external—each with its own specific push-pull factors and consequences. This study examines the forced migration that took place in the 1980s from the center of Hakkari, its districts, and the surrounding villages to the province of Mersin, driven by conflict, unemployment, and a lack of viable living conditions. The purpose of this study is to investigate the experiences of people who migrated from Hakkari and its surrounding areas to Mersin, within the context of social and political dynamics. A review of the existing literature reveals a lack of significant research on this subject. In this regard, it is important to conduct a comprehensive examination of the challenges encountered by those who migrated from Hakkari to Mersin at the time of their migration, as well as their current socio-political lives. Following the receipt of the necessary ethical approvals and funding from the Hakkari University Scientific Research Projects Unit to cover the study's expenses, 30 interviews were conducted over a 7-day period—from February 6, 2026, to February 12, 2026—in the Akdeniz and Toroslar districts of Mersin, areas with a high concentration of individuals who had migrated from Hakkâri. Individuals who have migrated to Mersin—representing the study's sample and possessing specific age and educational backgrounds—were asked a series of questions. These questions covered topics such as the timing of their migration, the social, economic, cultural, and political factors behind their decision to migrate, the challenges they encountered in Mersin, and their social integration. Responses to these questions were gathered using the in-depth interview technique. The data collected remained vivid in the memories of the displaced individuals and were conveyed in a categorical manner. Given that the data obtained are rooted in socio-political narratives, they have been evaluated and analyzed within the framework of "Narrative Theory." The key findings obtained throughout the research are presented below. The primary reasons for migration have been identified as the conflict-ridden situation in the Eastern and Southeastern Anatolia regions during the 1990s, the evacuation of villages, unemployment, and the pursuit of better living conditions. Due to these factors, a portion of the population from Hakkari migrated to the province of Mersin. The primary reasons cited for migrants choosing the province of Mersin include its favorable climate for living, the availability of job opportunities, and the desire to join relatives who had previously migrated there. The individuals interviewed stated that they encountered social, political, and integration-related challenges upon migrating to Mersin. They mentioned that, after arriving, they engaged in various forms of work, such as

construction, retail, and operating small grocery stores. They noted that they were not initially well-received by the local residents of Mersin; however, over time, they became better integrated into the city and managed to improve their economic situation. Individuals from Hakkari currently living in Mersin have stated that they enjoy political freedom, possess a generally high level of economic prosperity, and are free to practice their customs and traditions. Younger members of the community have expressed that they have adapted to life in Mersin and feel a sense of belonging to the city. In contrast, those over the age of sixty have indicated that they still long for their former ways of life and their home villages, noting that they do not feel a strong sense of belonging to Mersin. In conclusion, this study has gathered detailed data on the social, cultural, and political lives of individuals of Hakkari origin who have migrated to the province of Mersin. The primary finding derived from this data is that the various challenges encountered during the initial phase of migration were resolved over time, and that, as a result of this migration, people from different ethnic backgrounds now live together in peace.